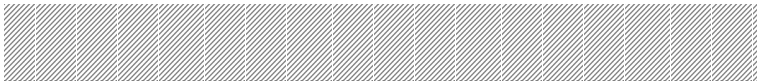

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут регіональних досліджень

**Інститут регіональних досліджень
НАН України в 2003 році**

ЛЬВІВ – 2004

Інститут регіональних досліджень НАН України: Інформаційне видання. – Львів, 2004. – 126 с.

Видання містить інформацію про структуру, напрями та тематику досліджень, наукові публікації та основні результати діяльності Інституту регіональних досліджень Національної академії наук України в 2003 р.

Для економістів, науковців, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також всіх, хто цікавиться досягненнями науки України.

Відповідальний редактор: *Долішній М.І.*, академік НАН України,
доктор економічних наук, професор

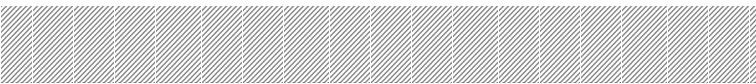
Редакційна група: *Кравців В.С.*, кандидат економічних наук
Демченко В.В., кандидат фізико-математичних наук
Жовтанецький В.І., кандидат економічних наук

Затверджено до друку Вченою радою Інституту регіональних досліджень НАН України (Протокол №1 від 9 лютого 2004 р.).

© Інститут регіональних досліджень НАН України, 2004.

Адреса Інституту: 79026 Україна, м. Львів, вул. Козельницька, 4.
Тел. (0322)70-71-68. Факс (0322)70-71-58. E-mail: irr@mail.lviv.ua.

Передмова	5
1. Загальна інформація про Інститут	8
2. Основні наукові досягнення Інституту у 2003 році	12
3. Результати роботи наукових підрозділів Інституту	15
Відділ регіональної соціально-економічної політики і територіального управління	16
Відділ регіональної екологічної політики	32
Відділ прогнозування і моделювання розвитку регіону	40
Відділ проблем ринкової інфраструктури та транскордонного співробітництва	44
Відділ соціально-економічних та правових проблем розвитку підприємництва	48
Міжвідомчий відділ методології регіональної та транскордонної статистики НДІ статистики Держкомстату України та ІРД НАН України	52
Науково-організаційний сектор	58
4. Конференції, семінари, круглі столи, робочі засідання	62
5. Координація наукових досліджень	72
6. Співпраця з вищими навчальними закладами	74
7. Міжнародне наукове співробітництво	76
8. Підготовка наукових кадрів	80
9. Публікації	84

ПЕРЕДМОВА

З метою популяризації досягнень вітчизняної та регіональної науки та більш повного інформування наукової громадськості про діяльність Інституту регіональних досліджень Національної академії наук України, ми започатковуємо видання інформаційного довідника - щорічника про діяльність нашого Інституту.

Характеризуючи роботу Інституту в 2003 році, хотів би відмітити наступне:

1. Інститут як провідна установа НАН України з питань регіональної політики та транскордонного співробітництва, виконав ряд комплексних науково-дослідних робіт в рамках бюджетної тематики. Почав формуватись новий науковий напрям - дослідження проблем просторового розвитку та земельного планування. З цією метою в Інституті створено Центр просторового розвитку.
2. Розвивалась мережа контактів Інституту на регіональному та міжрегіональному рівні. Розширилась тематика прикладних досліджень на замовлення регіональних органів влади, інших зацікавлених установ та організацій. Інститут проводив дослідження по 12 госпдоговірних темах. Збільшився обсяг впровадження результатів досліджень у практику. Всього у цьому році було впроваджено 22 розробки Інституту.
3. Зріс обсяг наукової друкованої продукції Інституту, який загалом склав 860 д.а. У звітному році опубліковано 11 монографій, 6 навчальних посібників, 12 брошур, препринтів, біля 250 статей.
4. У сфері міжнародного наукового співробітництва слід відмітити поглиблення співпраці з німецькими фахівцями - з питань територіального планування, та науковцями Польщі - з досліджень проблем соціально-економічного розвитку українсько-польського прикордоння. Розпочалась робота із створення Спільного Польсько-Українського Інституту транскордонного співробітництва.
5. Розвиток співпраці з вищими навчальними закладами. З метою об'єднання зусиль в підготовці висококваліфікованих фахівців економічного профілю, кооперації в проведенні науково-дослідних робіт, організації конференцій, підготовки наукових

кадрів, методичній та видавничій діяльності, розвитку міжнародного співробітництва, нами створено науково-навчальний комплекс “Економосвіта”, в який ввійшли 4 навчальні заклади та наукових установи. Така форма кооперації вже принесла добрі результати.

6. Зростає авторитет Інституту як центру підготовки наукових кадрів як в Україні, так і за-кордоном. В 2003 р. в Інституті відбувся захист 19 кандидатських та 5 докторських дисертацій, в тому числі і двох закордонних вчених.

Про важливість питань регіональної політики та значення її для держави в сучасних умовах становлення ринкової економіки, відзначення внеску науки у вирішення проблем соціально-економічного розвитку регіонів свідчить присуження групі вітчизняних вчених Державної премії України в галузі науки і техніки за 2003р. Приємно, що в їх числі – два представники нашого Інституту, що свідчить про високий авторитет львівської школи регіоналістики.

До перспективних напрямів розвитку наукової діяльності Інституту на 2004 рік слід віднести: розширення та поглиблення наукових досліджень із соціально-економічних та екологічних проблем регіональної політики, а також вирішення питань науково-методичного забезпечення реалізації адміністративної реформи в Україні та проблем просторового розвитку та земельного планування.

Сподіваюсь, що це видання викличе зацікавленість в громадськості, органів центральної та місцевої влади, інших зацікавлених організацій, установ, та сприятиме розвитку взаємовигідної співпраці. В подальшому такий довідник планується видавати щорічно.

М.І. Долишній,

академік НАН України, д.е.н., проф.,
директор Інституту регіональних досліджень
НАН України

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ІНСТИТУТ

Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України, який створений в 1994 р. Постановою Президії НАН України №233 шляхом реорганізації Львівського відділення Інституту економіки НАН України, є провідною науковою установою НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру.

В Інституті проводяться фундаментальні і прикладні дослідження:

- проблем формування регіональної політики;
- систем управління та еколого-економічного регулювання розвитку регіонів;
- раціонального використання виробничого, трудового, природно-ресурсного та інтелектуального потенціалу регіонів;
- формування ринкової інфраструктури і розвитку підприємництва;
- зовнішньоекономічної діяльності та транскордонного співробітництва;
- регіональної статистики.

Інститут також здійснює:

- підготовку проектів програм соціально-економічного розвитку різних адміністративно-територіальних одиниць, підприємств, організацій;
- розробку методик, проектів законодавчих і нормативних актів;
- наукові експертизи;
- організацію нарад, семінарів, конференцій;
- консультації з усіх напрямків своєї наукової діяльності.

Інститут координує наукові дослідження визначеної тематики, які виконуються у вищих навчальних закладах і науково-дослідних установах України і є базовою установою Відділення економіки і права Західного наукового центру НАН України.

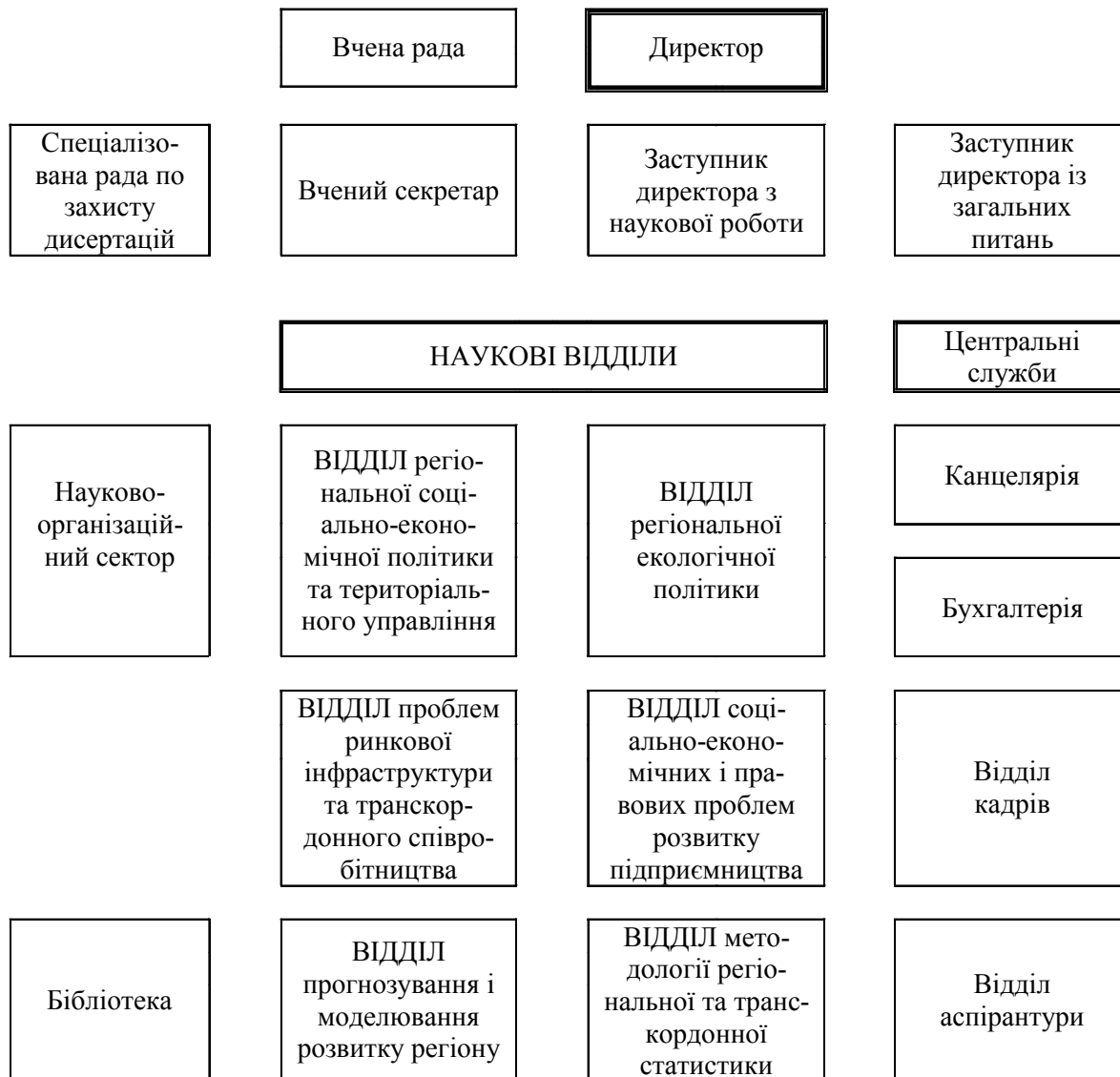
При Інституті функціонує аспірантура і докторантура та діє спеціалізована вчена рада по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук з трьох економічних спеціальностей.

В організаційній структурі Інституту функціонує 7 наукових підрозділів:

- відділ регіональної соціально-економічної політики та територіального управління;

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ІНСТИТУТУ

- відділ регіональної екологічної політики;
- відділ прогнозування і моделювання розвитку регіону;
- відділ проблем ринкової інфраструктури та транскордонного співробітництва;
- відділ соціально-економічних і правових проблем розвитку підприємництва;
- відділ методології регіональної та транскордонної статистики;
- науково-організаційний сектор.

Кадри

В штаті інституту – 126 працівників. Серед них – 47 наукових працівників, в т.ч. 9 докторів наук та 28 кандидатів наук. Крім того, 15 науковців працюють за сумісництвом (8 докторів наук та 7 кандидатів наук). В Інституті працює 31 молодий науковий працівник віком до 35 років, Середній вік наукових працівників – 42 роки.

Адміністрація та центральні служби:

Адміністрація Інституту:

Директор Інституту	– академік НАН України, д.е.н., проф. М.І. Долішній
Заступник директора з наукової роботи	– к.е.н. В.С. Кравців
Вчений секретар Інституту	– к.е.н. В.І. Жовтанецький
Заступник директора із загальних питань	– Б.В. Ткачук
Головний інженер	– О.І. Ціглер

Центральні служби

- бухгалтерія (головний бухгалтер – Н.Т. Столярчук);
- канцелярія (Л.П. Львова);
- відділ кадрів (І.В. Гаврилюк);
- відділ аспірантури (к.ф.-м.н. О.В. Караванський).

Науково-організаційний сектор:

- керівник – к.ф.-м.н. В.В. Демченко (зв'язки із сторонніми організаціями, міжнародні зв'язки, проведення конференцій, нарад, семінарів);
- планування та звітність (В.А. Кузик);
- видання та розповсюдження наукової продукції (О.В. Караванський, П.С. Попадюк, Л.І. Казанцева, Л.П. Толочко, Л.І. Соловей).

Бібліотека (зав. бібліотекою –М.П. Руда)

Станом на 1 січня фонд бібліотеки налічує 26308 книг, в т.ч. 400 іноземних. Передплачується 11 газет, 29 журналів. Кількість періодичних видань становить 21381. У 2003р. бібліотека поповнила свій фонд на 381 книгу, 293 журнали, 24 дисертації, 184 автореферати.

2. ОСНОВНІ НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ ІНСТИТУТУ В 2003 РОЦІ

У 2003 році Інститут здійснював наукові дослідження за такими основними напрямками:

- наукові засади формування регіональної політики, системи управління і соціально-економічного та екологічного регулювання розвитку регіонів;
- проблеми розвитку підприємництва, ринкової інфраструктури, інвестиційних процесів регіонів, регіональної статистики;
- зовнішньоекономічна діяльність та транскордонне співробітництво регіонів України, формування політики розвитку прикордонних територій.

Виконувались фундаментальні та прикладні дослідження з розробки механізмів, форм і методів територіального управління в різних галузях і сферах народного господарства в умовах ринкової трансформації, моделей просторового та регіонального розвитку, формування політики освоєння рекреаційного потенціалу регіону, регіональної та транскордонної статистики, фінансово-кредитних та інноваційних механізмів забезпечення регіонального розвитку, проблем транскордонного співробітництва.

Основні результати наукової діяльності Інституту у 2003 році :

Розроблені теоретико-методологічні основи моделювання регіональної соціально-економічної політики, обґрунтовані принципи побудови теоретико-аналітичних та оптимізаційно-прогнозних моделей просторового та регіонального розвитку. В Інституті почав формуватися новий науковий напрям з досліджень проблем просторового розвитку та земельного планування. З цією метою при Інституті створено Центр просторового розвитку.

Обґрунтовано теоретичні засади формування політики освоєння рекреаційного потенціалу регіону, визначено роль та місце рекреаційної індустрії в процесі структурної трансформації регіональної економіки. Розроблено Програму розвитку санаторно-курортної сфери, туризму і відпочинку у Львівській області на 2003-2007 рр.

Лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки

Розроблено економіко-математичні моделі інноваційного розвитку та обґрунтовано механізми регулювання та напрямки вдосконалення управління інноваційним розвитком промисловості регіону, методи оцінки ефективності інноваційних проектів на підприємствах .

Розроблено концептуальні підходи до побудови фінансових стратегій розвитку приватизованих підприємств та теоретико-методичні основи інвестиційних, інноваційних, фінансово-кредитних механізмів забезпечення ефективного розвитку приватизованих об'єктів.

Визначено пріоритетні інфраструктурні ланки глобальних і регіональних ринків та особливості їх функціонування в сучасних умовах. Обґрунтовано методичні засади оцінки діяльності різних форм транскордонного співробітництва. Розроблено концептуальні підходи до вирішення проблем розвитку українсько-польського прикордоння в сучасних умовах євроінтеграції. З метою наукового забезпечення цих

Президент України Л. Кучма вручає державну нагороду директору Інституту регіональних досліджень академіку М.І. Долішньому

питань розпочато створення Спільного Польсько-Українського Інституту транскордонного співробітництва.

Розроблено методологічні засади створення інформаційно-статистичного забезпечення функціонування єврорегіонів. Розроблено методику комплексного оцінювання соціально-економічного розвитку в регіонах України.

Державні нагороди: Указом Президента України від 23 грудня 2003 р. №1480/2003 за цикл робіт з проблем регіональної соціально-економічної політики групі науковців, в тому числі вченим Інституту регіональних досліджень академіку НАН України, д.е.н, проф. М.І.Долішньому та д.е.н., проф. С.М. Злупку, присуджена Державна премія України в галузі науки і техніки за 2003 р.

**Результати роботи
наукових підрозділів
Інституту**

ВІДДІЛ РЕГІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ І ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Завідувач відділу: ДОЛІШНІЙ Мар'ян Іванович,
проф., д.е.н., академік НАН України

Напрямок досліджень

Методологія регіональної соціально-економічної політики і вдосконалення територіально-адміністративного устрою; розробка механізмів вдосконалення управління та ресурсного забезпечення регіонального розвитку в системі національної економіки; дослідження законів та закономірностей соціально-економічного розвитку територіальних суспільних систем; дослідження теоретичних та прикладних проблем регулювання соціогуманітарного розвитку регіону; розробка методологічних основ просторового розвитку та проектування територіальних систем різних ієрархічних рівнів (проектів та схем районного планування, генеральних планів населених пунктів).

Науково-дослідна робота відділу у 2003 році

1. Виконання бюджетної тематики

НДР 3.1.9.7. “**Моделі регіональної соціально-економічної політики: концептуальні підходи до формування та методи реалізації**” (№ державної реєстрації – 0102U000424).

Терміни виконання: III кв.2002 – II кв.2004 рр.

Науковий керівник: академік НАН України М.І. Долішній.

Основні виконавці: академік НАН України М.І. Долішній,
д.е.н., проф. Злупко С.М.,
д.е.н., проф. Вовканич С.Й.,
д.г.н., проф. Писаренко С.М.,
д.г.н. Іванух Р.А., к.е.н. Шевчук Л.Т.,
к.е.н. Садова У.Я., к.е.н. Семів Л.К.,
к.е.н. Шульц С.Л., к.е.н. Максимчук М.В.,
к.е.н. Сторонянська І.З., к.е.н. Фрис Р.Д.,
к.психол.н. Копистянська Х.Р.,
к.ф.н. Цапок С.О., к.е.н. Риндзак О.Т.

Мета дослідження

Визначення концептуальних положень розробки моделей регіональної соціально-економічної політики, створення моделей регулювання регіонального розвитку і обґрунтування їх ролі у підвищенні ефективності державної регіональної політики; визначення напрямів відродження економіки регіонів на основі розробки моделей управління територіально-виробничими системами і методології їх застосування.

Актуальність дослідження

В останні роки у світі спостерігається розвиток двох протилежних за своєю сутністю процесів: глобалізації та регіоналізації. Підвищений інтерес до регіональної проблематики як до своєрідного полюсу цивілізаційного поступу на початку XXI століття реалізується у цілеспрямованій державній регіональній політиці. Націленість нашої держави на активне включення у світові суспільно-економічні процеси вимагає від центральних та місцевих владних структур забезпечення нових підходів до використання економічного, людського і природно-ресурсного потенціалу країни та її регіонів, якісно нового рівня ефективності й конкурентоспроможності економіки та умов життя населення.

Європейський вектор розвитку України закладає передумови для формування системи моделей регіональної політики та місцевого самоврядування, які мають: виходити з якомога повнішого поєднання можливостей забезпечення інтересів держави в цілому, регіону, територіальної громади та окремого громадянина; відповідати принципам регіональної політики Європейського Союзу, сприяти становленню нових форм співпраці між центром і регіонами, внутрішньому між-регіональному співробітництву та міжнародній співпраці територій.

Завдання дослідження

Завдання 1-го етапу дослідження полягало в оцінці технології регіонального управління, визначенні мети і виборі критеріїв побудови моделей регіональної соціально-економічної політики за наступними напрямками:

- узагальнення та аналіз діючих механізмів реалізації регіональної соціально-економічної політики;
- обґрунтування критеріїв побудови моделей регіональної соціально-економічної політики

- організація та проведення науково-практичної конференції з проблем регіональної соціальної політики

Другий етап роботи був присвячений розробці моделей регіональної соціально-економічної політики та пропозицій щодо їх реалізації за напрямками:

- моделі розвитку територіальних соціально-економічних систем;
- моделі розвитку сільських територій;
- моделі економічного зростання регіонів (інвестиційна, інтелектуальної складової інноваційного розвитку, конкуренто-спроможності, соціального розвитку).

Основні результати

- проаналізовані існуючі теоретичні підходи до моделювання регіональної соціально-економічної політики;
- запропоновано методичний підхід до розрахунку регіонального індексу інноваційної якості людських ресурсів, здійснена його соціально-економічна інтерпретація та сформульовані рекомендації регіональним органам влади;
- розроблено економетричну модель аналізу інвестиційного клімату регіону;
- проведено аналіз існуючої методологічної та методичної бази побудови моделей регіонального соціально-економічного розвитку та моделей внутрідержавної міжрегіональної інтеграції;
- визначено внутрішні та зовнішні чинники дезінтеграції регіонів України та обґрунтовані шляхи їх подолання;
- визначено критерії побудови теоретико-аналітичних та оптимізаційно-прогнозних моделей просторового розвитку регіону;
- запропоновано методику санації депресивних територій;
- запропоновано новий напрямок формування регіональної політики як синергетичної цілісності реальної, концептуальної і віртуальної регіональної політики;
- досліджено механізми впливу демографічних, соціально-економічних та соціально-психологічних (мотиваційних чинників на стан та якісні характеристики інтелектуального потенціалу регіону;

- проведено соціологічне опитування професорсько-викладацького складу та студентів випускних курсів ВЗО, за результатами якого визначено трудові плани та міграційні установки інтелектуальної еліти регіону;
- опрацьовано на теоретико-методологічному рівні соціально-психологічну структуру соціогуманістичної компоненти стратегії інноваційного розвитку України;
- на основі узагальнення матеріалів теоретичних та практичних досліджень розроблено класифікацію аксіологічних (ціннісно-орієнтаційних) чинників активізації діяльності когнітаріату, яка слугуватиме за координати при побудові моделі інтелектуальної складової інноваційного розвитку;
- досліджено теоретичні основи формування конкурентоспроможності регіонів та проаналізовано конкурентну позицію регіонів України, яка визначає їх місце на певному сегменті, як внутрішнього так і зовнішнього ринків у відповідності з конкурентними перевагами по відношенню до конкурентів.

В рамках виконання бюджетної теми співробітниками відділу підготовлено до друку збірник наукових праць “Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – Випуск 2 (XL)” – 41,76 д.а.

2. Конкурсна тематика

НДР „Механізм регулювання рівня життя населення в умовах пониженої місткості регіонального ринку праці”.

Замовник: Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: академік НАН України Долішній М.І.

Основні виконавці: к.е.н. Садова У.Я., к.е.н. Семів Л.К.,
к.е.н. Риндзак О.Т.

Мета дослідження:

Розробити методичні підходи до аналізу показників рівня життя населення регіону з пониженою місткістю праці.

Актуальність дослідження

Рівень життя населення є однією з базових категорій не лише теорії й практики соціального управління, але й економічної теорії загалом. З одного боку - це індикатор реального задоволення людських потреб, що акумулює в собі інформацію про стан та умови життєдіяльності особи, сім'ї, соціальних верств та класів, населення країни, з іншого – цільовий норматив розбудови соціальної держави. Компонентну структуру рівня життя населення формує інформація про доходи, споживання, зайнятість, умови праці, стан здоров'я, тривалість життя, освіти, культурний розвиток, соціальні права та гарантії. Переважно в методологічному сенсі рівень життя населення розглядається як високоагрегований статистичний показник, котрий інтегрує в собі інформацію про вказані сторони людської життєдіяльності. Сьогодні у вітчизняній та зарубіжній літературі існують спроби адаптувати дану методику розрахунку показника до потреб регіональної економіки та статистики.

Завдання дослідження:

- дослідити понятійно-термінологічний й методичний апарат дослідження місткості регіонального ринку праці;
- розробити методичні підходи до аналізу показників рівня життя населення в регіонах з пониженою місткістю ринку праці.

Завершено 1-й етап роботи “**Методичні підходи до аналізу показників рівня життя населення регіону з пониженою місткістю ринку праці**” в якому узагальнено методики оцінки рівня життя населення.

Основні результати:

- Формування раціональних стандартів і нормативів для регіонального рівня має враховувати закони та закономірності розвитку регіональної економіки. Членами авторського колективу напрацьовано певні положення в напрямку застосування теорій сегментації щодо регіонального ринку праці (РРП) Львівської області. Зокрема, встановлено існування наступних суб-регіональних (локальних) РРП Львівщини: 1) РРП, виділені за агломераційно-вузловим типом просторової структури організації господарства та розселення, а саме моноцентричний РРП з

центром у м.Львові, біцентричний РРП з центрами у м.Стрий–Дрогобич, біцентричний РРП з центрами в м.Червоноград–Нововолинськ (міжобласний РРП з виходом у Волинську область), тобто РРП на фоні розвитку міст обласного підпорядкування. 2) РРП, виділені за вогнищевим та розсіяним типами просторової організації господарства та розселення. Окремими варіантами специфічності форм організації РРП Львівщини в цьому відношенні РРП прикордонних районів області. Проведений аналіз дав право говорити, що деформації в просторовій організації господарства та розселення області є передумовою формування різних типів РРП.

- Визначено дефініцію місткості ринку праці, яка є об'єктивною передумовою оцінки ефективності функціонування кожного з РРП.
- Розроблено соціальний паспорт території, який в умовах розмитості регіональної соціальної статистики в Україні, і зокрема рівня життя населення, слугує для підвищення якості його інформаційного забезпечення.

3. Виконання госпдоговорної тематики

3.1. НДР “Стратегія соціально-економічного розвитку Львівської області до 2015 року”.

Замовник: Головне управління економіки Львівської обласної державної адміністрації.

Науковий керівник: академік НАН України Долішній М.І.

Основні виконавці: к.е.н. Кравців В.С., к.е.н. Мікула Н.А., к.е.н. Шевчук Л.Т., к.е.н. Шульц С.Л., к.е.н. Садова У.Я., к.е.н. Семів Л.К.

Основні результати:

Розроблено проект Концепції “Стратегії соціально-економічного розвитку Львівської області до 2015 року”.

Актуальність дослідження впливає з основних положень Послання Президента України до Верховної Ради України “Україна: поступ у XXI століття. Стратегія економічного та соціального розвитку на 2000-2004 роки”, “Концептуальні засади стратегії економічного та

соціального розвитку України на 2002-2011 роки “Європейський вибір”, “Про зовнішнє та внутрішнє становище України у 2002 році” та інших важливих документів.

У Львівській області розроблена низка обласних галузевих програм, які є неузгодженими між собою у площині заходів, фінансів та ресурсів, а також термінів виконання. Ці програмні документи доцільно узгодити в рамках і у вигляді єдиної Стратегії соціально-економічного розвитку області.

Концепцією, насамперед, окреслюється головна мета перспективного економічного і соціального розвитку Львівської області – поступ регіонального господарського комплексу, який має бути отриманий в ході реалізації стратегії. Результатом поступу має бути стабільне зростання соціально-орієнтованої ринкової економіки Львівської області в таких масштабах, які здатні забезпечити підвищення якості та поліпшення способу життя населення регіону в умовах науково обґрунтованого використання природних ресурсів та збереження стійкості природного середовища, що засвідчуватимуть відповідні показники-індикатори.

В процесі виконання роботи виконані такі завдання:

- здійснено загальну характеристику Львівської області;
- визначено стратегічні переваги соціально-економічного розвитку Львівської області;
- окреслено проблеми розвитку економіки та соціальної сфери Львівської області;
- запропоновано сценарії соціально-економічного розвитку Львівської області;
- визначено цілі економічного та соціального розвитку Львівської області в прогнозованому періоді.

3.2. НДР “Розробка методики визначення депресивних територій та обґрунтування концепції регенерації висхідних тенденцій розвитку господарства в їх межах”.

Замовник: Рада по вивченню продуктивних сил НАН України.

Науковий керівник: академік НАН України Долішній М.І.

Основні виконавці: к.е.н. Шевчук Л.Т., к.е.н. Шульц С.Л.,
к.е.н. Сторонянська І.З., Шевчук Я.В.,
Шевчук А.В., Мельник М.І.

Мета дослідження:

Розробити методики визначення депресивних територій та обґрунтування концепції регенерації висхідних тенденцій розвитку господарства в їх межах для врахування їх при формуванні механізмів реалізації соціально-економічної політики на різних ієрархічних рівнях - адміністративного району, регіону, держави.

Актуальність

На основі оцінок вітчизняних і зарубіжних фахівців Україна зазнала на протязі 90-х років ХХ століття найтяжчої у новітній історії депресії, вихід з якої є першочерговим завданням найближчої і більш віддаленої перспективи. Спад ВВП, який зумовив цю депресію, перевищив 60%, а в окремих районах України цей показник є ще більшим. Вона стала загрозою для політичної, економічної та екологічної безпеки держави. Необхідність подолання депресивності, як в Україні в цілому, так і в розрізі її регіонів, надзвичайно гостро актуалізує розробку теоретико-методологічних напрацювань.

Завдання дослідження:

- розробка системи критеріїв визначення депресивних районів в сучасних умовах України та оцінки рівня їх депресивності;
- створення нового понятійно-термінологічного апарату, для відображення ступеня депресивності території;
- розробка типізації територіальних утворень різних ієрархічних рівнів на основі інтегральної оцінки ступеня їх депресивності;
- визначення інтенсивності депресивності в межах конкретних територіальних утворень;
- розробка методичних рекомендацій по створенню механізмів подолання депресивності територіальних утворень різних ієрархічних рівнів.

Основні результати:

- розроблена система критеріїв визначення депресивних районів в сучасних умовах України, яка складається з двох блоків:

статистичні показники на конкретний часовий горизонт і динамічні ряди;

- досліджено генезис депресивних територіальних суспільних систем в розрізі регіонів України та закономірності його впливу на ступінь депресивності;
- створено й розвинено новий понятійно-термінологічний апарат, який висвітлює особливості й стан депресивних об'єктів, процесів і явищ; зокрема, створено, уточнено і поглиблено низку дефініцій понятійно-термінологічної системи “Депресивні ТСС”, яка складається з кількох понятійно-термінологічних підсистем;
- оцінено вплив ступеня депресивних територіальних утворень на формування інвестиційного клімату в розрізі регіонів України;
- на основі офіційних даних по безробіттю та експертних оцінок трудової міграції оцінено вплив депресивності територіальних утворень на рівень зайнятості населення;
- виявлено за допомогою застосування методу інтерв'ю особливості впливу депресивних територіальних суспільних утворень на „відтік робочої сили” і “відтік умів” з України;
- на основі аналізу динамічних рядів визначено інтенсивність депресивності в межах конкретних територіальних утворень;
- розроблено гіпотези щодо створення механізмів подолання депресивності шляхом регенерації висхідних тенденцій розвитку господарства територіальних утворень різних ієрархічних рівнів (адміністративних районів, регіонів, країни в цілому);
- запропоновано і обґрунтовано шляхи санації депресивних територіальних суспільних систем, які полягають:
  - у розробці нового законодавства стосовно санації депресивних суспільних територіальних систем в різних регіонах України, в тому числі Закону України “Про санацію депресивних територіальних систем”;
  - у формуванні в складі перспективної регіональної політики нового важливого напрямку соціально-економічного регіонального розвитку – санації депресивних територіальних суспільних систем.
  - у впровадженні нових способів господарювання в умовах трансформації власності економічних об'єктів;

- в залученні іноземних та вітчизняних інвестицій для регенерації найперспективніших існуючих та для створення нових економічних об'єктів – ядер перспективного соціально-економічного розвитку господарських територіальних утворень;
- у створенні спеціальних зон (СЕЗ, ТПР та ін.).

3.3. НДР “Система дитячого та молодіжного оздоровлення і туризму – проблеми територіальної організації та розвитку мережі в умовах децентралізації принципів державного управління (на прикладі Львівської області)”.

Замовник: Головне управління в справах сім’ї та молоді Львівської обласної державної адміністрації.

Науковий керівник: академік НАН України Долішній М.І.

Основні виконавці: к.е.н. Садова У.Я., к.е.н. Семів Л.К.,
к.е.н. Риндзак О.Т.,
к.е.н. Хмелярчук М.І.

Мета дослідження:

Розробити теоретико-методичні основи діагностики потреб в реформуванні територіальної організації мережі дитячого та молодіжного оздоровлення і туризму в умовах децентралізації принципів державного управління (на прикладі Львівської області).

Актуальність:

В Україні до здобуття державної незалежності вся законодавча і нормативна база з питань оздоровчої роботи, зокрема дітей, підлітків та молоді, визначалися умовами централізованого, планово-розподільчого управління економікою. При переході до ринкової економіки цей порядок ввійшов в протиріччя з вимогами ринку. Тривалий час система дитячого та молодіжного оздоровлення під патронатом профспілкових організацій, які управляли фондами соціального страхування, і, поряд з виплатою допомог (за рахунок страхових внесків), організовували і фінансували оздоровчі заходи. З прийняттям Верховною Радою України основ Законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування (1998 рік), Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне

страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” (1999р.) та переходом до управління фондами на засадах трипартизму ситуація в сфері організації відпочинку та оздоровлення дітей та молоді ускладнилася. Адже на зміну централізованому, планово-розпорядчому управлінню, яке базувалось на принципах соціального забезпечення з відповідним фінансуванням системи дитячого та молодіжного оздоровлення, введена нова система ринкового її регулювання, котра ґрунтується на конституційних вимогах щодо реалізації мінімальних соціальних гарантій населенню, в т.ч. в частині оздоровлення дітей та молоді, однак без централізованого фінансування витрат.

Завдання:

- дослідити середовище формування соціально-культурних і духовних потреб сучасної молоді;
- описати підходи до моделювання системи оздоровлення дітей та молоді;
- адаптувати концепцію композиційного індексу розвитку системи оздоровлення дітей та молоді; здійснити його розрахунок в розрізі адміністративних районів та міст Львівської області.

В 2003 р. завершено 1-й етап роботи “Розробка методичних підходів до діагностики соціалізаційних проблем сучасної молоді як фактора реформування системи дитячого та молодіжного оздоровлення і туризму в регіоні”.

Основні результати:

- узагальнено нормативно-правову та інформаційну базу дослідження розвитку системи оздоровлення дітей та молоді;
- проведено діагностику стану проблеми соціального розвитку дітей (0-14р.), підлітків (15-17р.), молоді (18-30р.) Львівської області;
- охарактеризовано демографічний потенціал молоді Львівської області;
- досліджено молодіжне безробіття, ринок праці, особливості його сегментації та локалізації у Львівській області;

- визначено особливості едукативно-економічних проблем соціалізації українського та польського студентства в соціологічній оцінці;
- запропоновано підходи до моделювання системи оздоровлення дітей та молоді Львівщини;
- здійснено розрахунок композиційного індексу розвитку системи оздоровлення дітей в розрізі адміністративних районів та міст Львівської області та здійснено соціально-економічну інтерпретацію результатів розрахунку.

За результатами досліджень Головному управлінню у справах сім'ї та молоді Львівської обласної держадміністрації направлено доповідну записку “Порівняльний аналіз розвитку молодіжних ринків праці Лодзі (Польща) та Львова (Україна) в соціологічній оцінці”.

3.4. НДР “Розробка концепції просторового розвитку передгірських районів Львівської області”.

Замовник: Львівська обласна державна адміністрація.

Основні виконавці: д.т.н. Габрель М.М. – керівник теми,
Яців О.М., Солотва С.В.

Науковий консультант: академік НАН України Долішній М.І.

Актуальність

В умовах розбудови України як незалежної держави, реформування системи господарювання та форм власності, зростає увага до питань містобудівної діяльності та просторової реорганізації окремих територій. Це знайшло своє відображення в національних та регіональних програмах, зокрема, розроблена Генеральна схема планування території України, ведеться моніторинг її реалізації, розробляються Схеми планування адміністративних областей, в т. ч. і Львівської області, оновлюються генплани міст.

Підгірські райони Львівської області входять до складу Карпатського регіону, який є визнаним рекреаційним районом України з значними рекреаційними ресурсами та потенціалом розвитку сфери відпочинку. Рекреація, як економічно вигідна галузь господарювання, має всі підстави зайняти у перспективі одне з провідних місць у структурі

регіонального господарського комплексу. До підгірської зони віднесено райони на території яких проходить стик гірської та рівнинної природних областей, та ділянки, дотичні до них. В розрізі адміністративно-територіального устрою Львівської області це – Дрогобицький, Жидачівський, Миколаївський, Самбірський, Сколівський, Старосамбірський, Стрийський та Турківський райони.

Для обґрунтування принципів рекреаційно-просторового розвитку території та розробки схеми її організації, вирішувалися наступні завдання:

- складено інформаційну модель території та систематизовано наявну інформацію про підгірські райони Львівщини, оцінено просторовий потенціал території, виявлено та систематизовано проблеми підгірської зони, проведено рекреаційне зонування території та оцінено рекреаційні ресурси як важливі передумови здійснення розвитку сфери санаторно-курортного лікування, туризму та відпочинку.

Основні результати

В даній роботі охарактеризовано принципи просторової організації рекреації та напрямки оптимізації містобудівельної системи регіону.

Одним із первинних етапів роботи була розробка інформаційної моделі, яка дає загальне уявлення про територію по основних напрямках передпроектного аналізу. Вона включає характеристику існуючого стану та аналіз умов використання наявного потенціалу на основі різних методів дослідження динаміки основних показників розвитку території. Основними складовими інформаційної моделі є наступні гілки: природо-ландшафтний показник, містобудівельна організація, соціально-демографічна ситуація, економічний розвиток, рекреаційний комплекс та екологічна безпека території.

В основу рекреаційно-просторової організації та розвитку підгірської зони покладено три принципи: системності (охоплювати екологічні, просторові, соціальні, політичні, культурологічні чинники), цілеспрямованості (мати чітко окреслену перспективу розвитку й орієнтуватись на інтереси не лише сьогоденного часу, але й майбутніх поколінь), а також принцип спадковості (враховувати генетичний код місцевості, складені традиції та менталітет етносу).

За ознаками рекреаційних районів та аспектами рекреаційного районування виділено декілька рекреаційних районів, із різною спеціалізацією, ступенем освоєння, перспективами розвитку та значенням для народногосподарського комплексу регіону – Сколівсько–Турківський, Прикарпатський та Миколаївсько–Жидачівський. Важливою є максимальна єдність рекреаційних районів із природними областями, з економічним і адміністративним устроєм території.

Необхідним етапом для розробки концепції розвитку сфери відпочинку підгірських районів Львівської області є комплексна оцінка рекреаційних районів. В результаті сумування різних балів, відносно кожного аспекту оцінки, як основних форм відпочинку так і характеру освоєння території, можна зробити висновок щодо доцільного розвитку конкретних форм рекреації.

Результатом даної роботи є розробка схеми рекреаційно-просторового освоєння, при якому застосовується ландшафтно-середовищний підхід, що базується на оптимальному поєднанні різних видів рекреації при збереженні цілісності природного простору:

- визначено загальні пропозиції по розвитку та оптимізації планувальної структури регіону. Розглянуто питання реформування транспортної мережі: улаштування підкарпатської магістралі європейського значення Польща – Румунія, створення транспортного шляху Дрогобич – Щирець – Пустомити – Львів для місцевих потреб, відновлення вузькоколійної залізниці для потреб рекреації у гірській місцевості;
- проведено перспективне зонування території на зони переважання інтенсивного та помірної чи помірної та екологічного рекреаційного освоєння, зони для організації зимового (переважно гірськолижного) відпочинку, зони мобільної рекреації на основі вузькоколійних залізниць, зони відпочинку на гірських ріках, зони з центри лікування та оздоровлення (бальнеологія, кліматолікування) та інші.

Публікації

Опубліковано 4 монографії, 5 препринтів наукових доповідей, 1 збірник наукових праць, 25 статей в наукових журналах, 49 статей у наукових збірниках ІРД НАНУ, 32 публікації в інших наукових виданнях.

Впровадження

- Рекомендації Міжнародної науково-практичної конференції “Регіональна політика: досвід ЄС та його адаптація до умов України” (Львів, 2-3 жовтня 2003 р.). Надіслано в Кабінет Міністрів України. Прийнято розпорядження Прем’єр-Міністра України №71613 від 11.12.2003 р. щодо практичної реалізації пропозицій, вироблених учасниками конференції.
- Методичні рекомендації та макети форм соціального паспорту території. Надіслано Львівській облдержадміністрації (№ 7/170 від 18 квітня 2003р.). Лист про впровадження №5/18-2548/8-10 від 25.06.2003р. Науковий керівник – акад. НАНУ Долішній М.І. Рекомендації передбачають нові підходи до впровадження територіального управління в Україні на рівні територіальних громад. Вони містять положення щодо організації моніторингу за станом регіонального соціального розвитку, слугують базою наукового обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку економіки Львівщини в поточному та перспективному періоді.
- Науково-аналітична записка : “Активізація політики зайнятості в Україні на основі розширення використання громадських робіт” (автор – Риндзак О.Т.). Довідка Державного центру зайнятості Міністерства праці та соціальної політики України №ДЦ-04-863 від 17.03.2003р.
Матеріали розробки використані при підготовці змін та доповнень до Положення про порядок організації та проведення оплачуваних громадських робіт, яке буде впроваджене після прийняття нової редакції Закону України “Про зайнятість населення”.
- Пропозиції до проекту Концепції Генеральної схеми економічного районування України. Надіслано Мінекономіки України (лист №7/287 від 15 вересня 2003р.). Науковий керівник – академік НАН України Долішній М.І.
Обґрунтовано мету, завдання та принципи економічного районування України, запропоновано схему економічного районування, показано її переваги та доцільність запровадження.
- Пропозиції до проекту Концепції молодіжної політики Львівської області. Надіслано Головному управлінню у справах сім’ї та

молоді Львівської обласної держадміністрації (№7/179 від 21.04.2003р.) Лист про впровадження №178 від 22.04.03. Науковий керівник – академік НАН України Долішній М.І.

Враховуючи напрацювання Верховною Радою України ряду законопроектів, які принципово трансформують поле молодіжних ініціатив, авторським колективом конкретизовано як сьогоденну, так і потенційну участь молоді в реалізації цих проектів. Сформульовано завдання молодіжної політики в розрізі економічного та інноваційного розвитку Львівської області. Особливу увагу приділено сільській молоді. В Концепції молодіжної політики області вперше запропоновано формування та організацію сільських центрів зайнятості для молоді. Відповідно до новітніх тенденцій молодіжної політики в регіоні (програми молодіжного кредитування житла, вступ до ВНЗ, робота із наркозалежними), пропонується переглянути межі вікового цензу молоді, які повинні включати не лише осіб віком 14-28 років, а і підлітків 12-14 років, та молодих людей 28-30 років.

- Зауваження та пропозиції до проекту Програми діяльності Кабінету Міністрів України на 2003-2004 роки (№7/141 від 24.03.2003р.) Надіслано Львівській облдержадміністрації. Вх. № 5/29-1171/7 – 10 від 27.03.2003 р. Науковий керівник – акад. НАНУ Долішній М.І.

Зауваження та пропозиції стосуються напрямків структурної політики держави, функціонування соціальної сфери, а також вдосконалення механізмів регіональної політики.

ВІДДІЛ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Завідувач відділу: к.е.н. Кравців Василь Степанович
Напрямок досліджень: Соціально-економічні проблеми екологічної безпеки, наукові основи формування регіональної екологічної політики та механізмів її реалізації, обґрунтування стратегії освоєння рекреаційного потенціалу регіону, еколого-економічні проблеми забезпечення сталого розвитку гірських територій

Науково-дослідна робота відділу у 2003 році

1. Виконання бюджетної тематики

НДР 3.1.9.1. **Концептуальні основи формування політики освоєння рекреаційного потенціалу регіону та механізми її реалізації в ринкових умовах** (№ державної реєстрації 0102U000430)

Науковий керівник: к.е.н. Кравців Василь Степанович

Основні виконавці: к.е.н. Кравців В.С.
д.е.н. Стадницький Ю.І.
к.е.н. Колодійчук І.А.
м.н.с. Полюга В.О.
м.н.с. Копач М.В.
м.н.с. Гулич О.І.

Мета дослідження: на основі аналізу сучасного стану освоєння рекреаційного потенціалу регіону та прогнозування динаміки попиту на рекреаційні послуги обґрунтувати пріоритетні напрямки розвитку галузі, розробити пропозиції щодо вдосконалення механізмів реалізації політики формування ринку рекреаційних послуг.

Завдання дослідження

Обґрунтування пріоритетних напрямків регіональної рекреаційної політики та розробка пропозицій щодо вдосконалення механізмів її реалізації, а саме:

- дослідження соціально-економічних факторів формування рекреаційної політики в регіоні;
- визначення основних напрямків рекреаційної політики (санаторно-курортна сфера, туризм, інфраструктура, інформаційне забезпечення);
- екологічна регламентація просторового освоєння рекреаційного потенціалу регіону;
- шляхи вдосконалення організаційних структур управління рекреаційним комплексом на регіональному рівні;
- розробка механізму інвестиційного забезпечення розвитку рекреаційного комплексу регіону;
- обґрунтування економічних методів реалізації політики освоєння рекреаційного потенціалу регіону та шляхів їх вдосконалення.

Актуальність дослідження

Важливими напрямками соціально-економічних перетворень, здійснюваних в Україні, є структурна перебудова господарського комплексу і ефективна регіональна політика. Ці процеси взаємопов'язані і передбачають в першу чергу структурну трансформацію економіки у відповідності з специфікою території (природною, історичною, соціальною, економічною і т.п.).

Карпатський регіон (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька області) – один з староосвоєних районів України, займає вигідне географічне положення, володіє багатою природо-ресурсною базою, значним виробничим та інтелектуальним потенціалом. Роками ігноровані соціальні пріоритети, екологічні блага та рекреаційні цінності регіону деформували структуру господарського комплексу, в якому домінуючу роль ще донедавна відігравали природоексплуатуючі галузі матеріального виробництва. В той же час потужний рекреаційний потенціал, освоєння якого могло б приносити відчутну економічну і соціальну вигоду, використовується не більш як на 10-12 %.

Таким чином, назріла потреба у докорінній реконструкції регіональної економічної системи, пошуку нових перспективних ядер економічного росту.

Розумною альтернативою подальшій промисловій ескалації може служити економічно, соціально та екологічно обґрунтоване освоєння рекреаційного потенціалу Карпатського регіону. Тут зосереджені найбільші на Україні запаси мінеральних вод усіх відомих типів, значні поклади лікувальних грязей та озокериту, які є природною базою для розвитку санаторно-курортної справи. Сприятливий клімат, мальовничі ландшафти, багата історико-культурна спадщина сприяють створенню сучасної туристичної індустрії в краї. До того ж, Карпати – єдиний в Україні регіон, придатний для розвитку гірськолижного туризму. Не менш важливо й те, що вигідний геополітичний фактор зможе прискорити процес інтеграції рекреаційної системи регіону в європейський ринок рекреаційних послуг. Рекреація, як економічно вигідна галузь господарювання, має всі підстави зайняти в перспективі одне з провідних місць в структурі регіонального господарського комплексу. Тому сьогодні надзвичайно актуальним є питання наукового обґрунтування стратегії освоєння рекреаційного потенціалу регіону і запровадження ефективних механізмів її практичної реалізації.

Основні результати

Теоретичні:

- Розкрито особливості формування та здійснення політики освоєння рекреаційного потенціалу регіону в умовах становлення ринкових відносин.
- Обґрунтовано роль рекреаційної сфери в трансформаційних процесах та показано її місце в структурній перебудові господарського комплексу регіону.
- Розроблено концептуальну модель регіональної політики використання рекреаційного потенціалу та обґрунтовані пріоритетні напрями її практичної реалізації в умовах соціально-економічних обмежень.
- Розроблено цілісну концепцію вдосконалення механізму реалізації регіональної політики освоєння рекреаційного потенціалу, яка базується на єдності організаційних, економічних,

інформаційних та екологічних важелів регулювання розвитку рекреаційної індустрії.

- Вдосконалено методику оцінки рекреаційної атрактивності історико-культурних ресурсів і здійснено її практичну апробацію на прикладі Карпатського регіону.
- Обґрунтовано науково-методичні підходи до формування регіональних програм розвитку рекреаційної сфери, які знайшли своє практичне застосування при розробці відповідних програм обласного і районного рівня.
- Розроблено методи оцінки екологічної регламентації освоєння рекреаційного потенціалу, за допомогою яких визначено екологічно допустимі норми рекреаційного навантаження на природні комплекси регіону та його оптимальну рекреаційну місткість.
- Показано соціальну, економічну та екологічну ефективність перспективного розвитку рекреаційного комплексу регіону як окремого виду економічної діяльності.

Практичні:

- Аналітична записка “Про результати реалізації Програми охорони навколишнього природного середовища Львівської області на 1999-2002 рр.” (виконавці: к.е.н. Кравців В.С., к.е.н. Колодійчук І.А., пр. інж. Гуляєва Н.О.) надіслана Львівській обласній державній адміністрації (05.03.2003 р.).
- Доповідна записка “Про пріоритетні напрями розвитку рекреаційної сфери в Карпатському регіоні” (виконавці: к.е.н. Кравців В.С., м.н.с. Гулич О.І.) надіслана Львівській обласній державній адміністрації (8/46 від 4 лютого 2003 р.). Отримано лист про впровадження (№ 5/29-1308/8-10 від 02.04.2003 р.).
- Доповідна записка “Про фінансово-економічні результати функціонування суб’єктів рекреаційного господарства Львівської області та проблеми реформування галузі” (виконавець: м.н.с. Гулич О.І.) надіслана Львівській обласній державній адміністрації (8/45 від 4 лютого 2003 р.).
- Програма розвитку санаторно-курортної сфери, туризму і відпочинку у Львівській області на 2003-2007 роки (виконавці: к.е.н. Кравців В.С., м.н.с. Гулич О.І., м.н.с. Полюга В.О., м.н.с.

Копач М.В.) затверджена рішенням Львівської обласної ради від 7 березня 2003 р. № 113.

- Доповідна записка “Про деякі першочергові заходи щодо активізації екологічної політики в Україні” (виконавець: к.е.н. Кравців В.С.) надіслана Прем’єр-Міністру України (№8/36/а від 14 листопада 2003 р.)
- Доповідна записка “Про шляхи інвестиційного забезпечення Програми розвитку санаторно-курортної сфери, туризму та відпочинку у Львівській області на 2003-2007 роки” (виконавець: м.н.с. Полюга В.О.) надіслана Львівській обласній державній адміністрації (8/408 від 15 грудня 2003 р.).
- Науково-аналітична записка до проекту Концепції стратегії соціально-економічного розвитку Львівської області “Природне середовище, його стан, основні джерела забруднення” (виконавець: к.е.н. Кравців В.С.) надіслана Львівській обласній державній адміністрації (18 листопада 2003 р.).
- Пропозиції до проекту Національної екологічної стратегії України (виконавець: к.е.н. Кравців В.С.) надіслано Президії НАН України (№ 10/ 169 від 15 квітня 2003 р.)
- Наукова записка “Рекреаційний потенціал Карпатського регіону та пріоритетні напрямки його освоєння” (виконавці: к.е.н. Кравців В.С., д.е.н. Стадницький Ю.І., к.е.н. Колодійчук І.А., м.н.с. Гулич О.І., м.н.с. Полюга В.О., м.н.с. Копач М.В., інж. Самольотов П.В., інж. Воробель А.П., інж. Григоренко О.В.) надіслана Державній туристичній адміністрації України (№ 8/ 411 від 17 грудня 2003 р.)
- Доповідна записка “Проблемні питання стосовно проекту створення українсько-австрійського підприємства “Форія ОБФ-Львів” (виконавець: к.е.н. Кравців В.С.) надіслана Львівській обласній державній адміністрації (№ 8/215 від 28 травня 2003 р.).
- Розділ до пропозицій до проекту Концепції Генеральної схеми економічного районування України (виконавець: к.е.н. Кравців В.С.) надіслані Міністерству економіки та з питань європейської інтеграції України (№ 7/287 від 15 вересня 2003 р.)

Впровадження

Основні положення, висновки і пропозиції, викладені в аналітичних записках “Про фінансово-економічні результати функціонування суб’єктів рекреаційного господарства Львівської області та проблеми реформування галузі”, “Про пріоритетні напрями розвитку рекреаційної сфери в Карпатському регіоні” використані при розробці стратегії економічного та соціального розвитку Львівської області до 2015 року та при плануванні діяльності Ради з туризму Карпатського регіону; пропозиції щодо шляхів інвестиційного забезпечення Програми розвитку санаторно-курортної сфери, туризму та відпочинку у Львівській області на 2003-2007 роки будуть використані облдержадміністрацією в процесі запровадження ефективних механізмів реалізації рекреаційної політики на Львівщині.

2. Госпдоговірна тематика

Розробка програми охорони навколишнього природного середовища Львівської області на 2004-2007 рр. (госпдоговір з Головним управлінням економіки Львівської обласної державної адміністрації № 3-02 від 10.10. 2002 р.)

Науковий керівник: к.е.н. Кравців В.С.

Основні виконавці: к.е.н. Кравців В.С.

к.е.н. Колодійчук І.А.

м.н.с. Копач М.В.

пров. інж. Гуляєва Н.О.

інж. Григоренко О.В.

інж. Воробель А.П.

Мета дослідження: на основі оцінки екологічної ситуації обґрунтувати стратегічні напрями природоохоронної діяльності у Львівській області та розробити заходи щодо покращення стану довкілля.

Завдання дослідження: обґрунтування стратегічних напрямків природоохоронної діяльності у Львівській області; розробка заходів щодо реалізації

пріоритетних напрямків екологічної політики; обґрунтування обсягів та джерел фінансування програми і механізму її реалізації.

Основні результати дослідження

- проведено комплексну оцінку стану довкілля у Львівській області, виявлено тенденції розвитку екологічної ситуації;
- здійснено аналіз результатів виконання Програми охорони навколишнього природного середовища Львівської області на 1999-2002 роки;
- обґрунтовано стратегічні напрямки природоохоронної діяльності у Львівській області;
- розроблено заходи щодо реалізації пріоритетних напрямків екологічної політики;
- обґрунтовано обсяги та джерела фінансування програми і механізму її реалізації.

3. Цільові наукові програми

Стратегічні засади соціально-економічного розвитку Карпатського регіону в контексті державної регіональної політики

На основі проведеного аналізу сучасного стану і тенденцій соціально-економічного розвитку обґрунтована стратегічна мета, пріоритети та завдання розвитку Карпатського регіону. Визначені перспективні напрямки розвитку основних пріоритетних сфер, окреслені етапи реалізації розробленої стратегії.

Проект стратегії надіслано Міністерству економіки та з питань європейської інтеграції України (вих. № 8/110 від 6.03.2003 р.).

Обґрунтування методологічних засад розробки державної програми використання та охорони природно-ресурсного потенціалу Волині

Розроблено організаційно-методичні положення щодо розробки державної програми використання та охорони природно-ресурсного потенціалу Волині, в яких визначено структуру програми, її мету і завдання, відповідальних виконавців, джерела і порядок інфор-

маційного забезпечення. Узагальнено досвід підготовки подібних програм в Україні, проаналізовано необхідну законодавчу і нормативну базу. Обґрунтовано методологічні підходи до формування окремих підрозділів програми, зокрема, використання та охорони земельних ресурсів, атмосфери, водних ресурсів, мінерально-сировинних ресурсів, лісових ресурсів, рекреаційних ресурсів, природно-заповідного фонду.

Науковий звіт передано Волинській обласній державній адміністрації.

ВІДДІЛ ПРОГНОЗУВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Завідувач відділу: д.е.н., проф. Бойко Євген Іванович

Напрямок досліджень: Методологія прогнозування соціально-економічного розвитку регіону, вивчення особливостей окремих територій, оцінки їх стану та прогноз розвитку на основі економіко-математичних моделей.

Науково-дослідна робота відділу у 2003 році

У 2003 році відділ працював над виконанням держбюджетної теми 3.1.9.4. **“Організаційні та економічні основи забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону”** (№ державної реєстрації – 0102U000428).

Термін виконання робіт: I кв. 2002 р. – IV кв. 2003 р.

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Бойко Є.І.

Відповідальні виконавці: д.е.н., проф. Войцеховський В.Б.,
к.е.н. Горин М.П.,
к.е.н. Важинський Ф.А.,
к.е.н. Іщук С.О.,
м.н.с. Притула Х.М.

Мета роботи:

Наукове обґрунтування організаційно-економічних засад забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону.

Завдання роботи:

- аналіз тенденцій в розвитку промислового виробництва та ролі і впливу інновацій на цей процес;
- дослідження інноваційної діяльності в регіоні та формування її фінансового забезпечення;
- дослідження процесів функціонування регіонального ринку інновацій;
- аналіз практики формування і функціонування інноваційних структур в Україні і за кордоном;

- обґрунтування організаційно-економічних напрямків вдосконалення забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону;
- економіко-математичне моделювання інноваційного розвитку промисловості регіону.

Стан проблеми

Сучасний економічний розвиток в значній мірі залежить від темпів і масштабів впровадження нововведень у виробництво. Забезпечення динамічного розвитку повинно ґрунтуватись на поєднанні факторів виробництва, інвестицій та інновацій.

З позицій системного аналізу промисловий комплекс регіону являє собою сукупність господарських суб'єктів, функціонування яких здійснюється в умовах вельми обмеженого використання інновацій.

Складність проблеми полягає в тому, що просте накопичення науково-технічного потенціалу та наукових результатів у будь-яких масштабах автоматично не перетворюється в інноваційний процес. Передача досягнень НТП по ланцюгу від однієї фази інноваційного процесу до іншої вимагає додаткової посередницької системи (ринок інновацій, інфраструктура).

На сьогоднішній день вітчизняні товаровиробники не мають належного досвіду щодо формування стратегії інноваційного розвитку, управління інноваційними процесами, оцінки їх ефективності. До цього часу немає чіткої відповіді на ряд методологічних питань регулювання інноваційної діяльності. Це стосується, зокрема, і економіко-математичного моделювання розвитку промислового виробництва.

Основні результати (теоретичні та практичні):

- досліджено та обґрунтовано організаційні та економічні напрямки регулювання інноваційних процесів в регіоні;
- обґрунтовано новий підхід до оцінки ефективності інноваційних проектів на підприємствах, який на підставі величини прийнятної для підприємства і зовнішнього інвестора періоду окупності, очікуваних економічних параметрів інноваційного

проекту дає можливість обмежити верхню максимально допустиму межу вартості усього капіталу, що мобілізується, або окремих його складових;

- визначено концептуальні засади та обґрунтовано принципи державної підтримки малого підприємництва, інноваційних структур, які спеціалізуються в галузі наукоємного виробництва;
- обґрунтовано напрямки вдосконалення забезпечення інноваційного розвитку регіону, зокрема аргументовано методи управління та врегулювання інноваційного розвитку регіону, сутність яких полягає в селективному виборі та підтримці господарських суб'єктів інновацій;
- обґрунтовано методи оцінки ефективності інвестиційно-інноваційних процесів;
- розроблено методичні рекомендації для оцінки інвестиційної привабливості підприємств, які ґрунтуються на системі показників фінансово-економічного стану, їх зведенні до групових інтегральних показників з використанням нелінійної функції, нормалізації значень фінансових коефіцієнтів; основні переваги цих рекомендацій полягають в тому, що інтегральна оцінка враховує кількісно інвестиційні ризики, які виникають при вкладанні коштів в підприємство, а також інтегральна оцінка є порівняльною і враховує реальні досягнення всіх конкурентів;
- розроблено методичні підходи до формування цін як важливої складової інноваційного розвитку, ефективного використання ресурсного потенціалу;
- розроблено економіко-математичні моделі забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону, зокрема моделі інноваційного розвитку та динаміки екологічних параметрів, що дозволяють вибирати варіанти розвитку з врахуванням економічної та екологічної ефективності;
- розроблено метод кількісної оцінки впливу інновацій на ресурсні витрати виробництва, зокрема на зниження собівартості продукції.

Публікації

1 монографія, 1 брошура, 25 статей (загальний обсяг - 24 д.а).

Впровадження

- Методичні рекомендації для оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Впроваджено в Державній комісії з цінних паперів і фондового ринку. Акт № 65/00 – 20 від 12.02.2003. Автори - Бойко Є.І., Бойчук Р.М.
- Запропонована система показників аналізу фінансової звітності та розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств для моніторингу фінансової звітності емітентів цінних паперів та визначення інвестиційного рейтингу промислових підприємств регіону в галузевому розрізі.
- Наукова доповідь “Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону”. Запропоновані напрямки удосконалення форм та методів забезпечення інноваційного розвитку промислового виробництва регіону. Отримано позитивні відзиви від Львівської (№42-1/4-2845 від 23.12.2003р.), Волинської (№1405/07-13 від 4.12.2003р.) та Закарпатської (№01/930 від 8.12.2003р.) облдержадміністрацій. Науковий керівник – д.е.н. Бойко Є.І.
- В науковій доповіді вказується на можливості використання положень розробки, реалізація яких сприятиме підвищенню ефективності управління інноваційною діяльністю, зростанню прибутковості та рентабельності виробництва.
- Результати наукових досліджень дисертаційної роботи Бойчука Р.М. “Управління формуванням та використанням інвестиційного потенціалу промислових підприємств” впроваджено у ВАТ АКБ “Прикарпаття”, довідка № 09-318 від 14.02.2003.

ВІДДІЛ ПРОБЛЕМ РИНКОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Завідувач відділу: д.е.н., проф. Беленький Петро Юхимович

Напрямок досліджень: Проблеми розвитку транскордонного співробітництва і зовнішньоекономічної діяльності регіону та їх організаційно-економічне, правове забезпечення. Дослідження проблем формування ринкової інфраструктури в умовах глобалізації та регіоналізації.

Науково-дослідна робота відділу у 2003 році

Держбюджетна тема 3.1.9.7 “Розвиток ринкової інфраструктури (РІС) в умовах глобалізації і регіоналізації економіки” (№ державної реєстрації – 0102U000426) .

Терміни виконання: II кв. 2002 – III кв. 2004 рр.

Керівник: д.е.н., проф. П.Ю. Беленький

Основні виконавці: д.е.н., проф. П.Ю. Беленький,
д.е.н., проф. О.Е. Оксанич,
к.е.н., докторант Н.А. Мікула,
к.е.н., с.н.с. Н.І. Гомольська,
к.е.н., с.н.с. В.І. Шевченко-Марсель.

Мета роботи: вдосконалення і вибір адекватних механізмів розвитку ринкової інфраструктури в умовах глобалізації і регіоналізації економіки

Завдання роботи

- показати сучасний стан ринкової інфраструктури з огляду на її відповідність процесам входження України до глобальної економіки;
- проаналізувати інфраструктуру окремих ринків та визначити пріоритетні, з огляду на глобалізацію та регіоналізацію, інфраструктурні ланки. Розробити відповідні науково-методичні рекомендації, підготувати доповідні записки державним і регіональним органам управління;
- дослідити вплив механізмів транскордонного співробітництва та ЗЕД на адаптацію регіонів до умов глобалізації та регіоналізації. Сформулювати концепцію прикордонного співробітництва.

Провести семінар. Підготувати монографію “Розвиток ринкової інфраструктури в умовах глобалізації і регіоналізації”

Стан проблеми

Основною тенденцією розвитку світової економіки на рубежі тисячоліть є її глобалізація. Світова економічна система вперше перетворюється на єдиний організм, де кожний національний орган має власні національні особливості, але всі вони пов’язані між собою. Світова економіка входить у нове русло глобальної інтеграції та інтернаціоналізації.

Процес розвитку глобалізації світової економіки слід розглядати як принципово новий фон, об’єктивно вищий ступінь стабільності та багатогранності ділових взаємовідносин на новій правовій основі всіх суб’єктів світового ринку, в рамках якої отримують значною мірою нове економічне тлумачення інші форми реального ринкового прояву і традиційні фактори формування світового ринку, відомі з попереднього періоду.

Глобалізація, під якою розуміють реструктуризацію та трансформацію світової економіки, що змінює правила гри для всіх учасників, у процесі якої розширюється розрив між країнами, що досягли критичної промислової маси, необхідної для глобальної конкуренції, і тими, що відстали, дає комплексний ефект, комбінуючи такі фактори, як іноземний капітал, нові технології, інтеграційні можливості й вихід на світові ринки з метою прискорення економічного зростання. Водночас вона відчутно знижує рівень усіх видів обмежень і протекціонізму, що існують у світовому господарстві.

За таких умов суттєво змінюється роль держави, головне завдання якої полягає у створенні відповідного суспільного клімату: визнанні та захисті приватної власності, обмеженні монополізму. Тобто, мова повинна йти про налагодження та зміцнення інституцій, які утворюють соціально-економічний простір країни, її *інфраструктуру*.

Дотепер жодне дослідження не наводить практичних рекомендацій щодо формування інституційного апарату, адекватного політиці розвитку. Тим не менш, наприкінці тисячоліття МБРР пропонує країнам, які переходять до ринкової економіки, модель, що ґрунтується на двох постулатах: співрозмірності дій держави з її потенціалом та створення цивілізованого інституційного забезпечення і контролю за цими діями – сучасної ринкової інфраструктури (РІС).

Розвиток такої РІС є одним з найважливіших факторів ефективності ринкових перетворень, економічного зростання держави, підвищення її міжнародного рейтингу.

Основні результати

Завершено третій етап дослідження по темі. Одержані нові теоретичні висновки та положення, організаційно-економічна сутність яких полягає в наступному:

Обґрунтовано підходи та визначено пріоритетні інфраструктурні ланки глобальних та регіональних ринків:

- інституційна складова, що передбачає лібералізацію та гармонізацію законодавства, в тому числі державних стандартів;
- транспортна інфраструктура та логістична складова товарного ринку;
- фінансово-кредитна система для формування та забезпечення руху фінансових потоків;
- страхова система для страхування потоків товарів, капіталу, трудових ресурсів;
- інформаційна підтримка ринкової взаємодії учасників транскордонного співробітництва та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

В науково-концептуальному плані висунуто наступні положення:

- глобалізація розглядається як екзогенна умова ринкового середовища стосовно національного ринку. Другою умовою, ендогенною, є процеси регіоналізації, як їх віддзеркалення, процеси зустрічного характеру. Для трансформації негативного впливу глобалізації у позитивний з користю для національного ринку запропоновано змінити точку зору та ставлення до цього явища як до ресурсу розвитку, що примушує удосконалюватись з метою виживання, у чому і полягає позитивний потенціал глобалізації.
- в економічному аспекті глобалізацію пропонується розглядати як бурхливе зростання міжнародного обміну товарами, послугами і капіталом, необхідною умовою якого є гармонізація економічного законодавства різних країн, що дає можливість стверджувати: глобалізація, перш за все, являє собою “інституційну інтеграцію ринків”, яка відбувається як в глобальних, так і регіональних масштабах.

Публікації

Опубліковано 1 монографію, 2 брошури, 41 статтю загальним обсягом 52,5 д.а.

Впровадження

- Доповідна записка “Стратегічні засади розвитку інфраструктури ринку праці Карпатського регіону”. Надіслано у Львівську обласну державну адміністрацію. Вих. № 10/265 від 27 червня 2003. Довідка про впровадження № 5/7-3761/7-10 від 18 вересня 2003 р. (Автор – Людкевич В.Б.)
- В межах заходів із розвитку регіонального ринку праці та удосконалення функціонування відповідної інфраструктури запропоновано створення спеціальних регіональних структурних одиниць інфраструктурного призначення. Визначені завдання та функції, які вони повинні виконувати.
- Доповідна записка “Про інформаційну підтримку ТКС та ЗЕД Львівської області в умовах регіоналізації економіки”. Надіслано у Львівську облдержадміністрацію (Вих. № 10/268 від 27 червня 2003). Довідка про впровадження № 5/7-3760/7-10 від 18 вересня 2003 р. Автор - Матвеев Є.Е.
- Для підвищення ефективності інформаційної підтримки бізнесу запропоновано концепцію розвитку інформаційного простору ділового співробітництва, який функціонує на основі єдиних принципів і загальних правил і представляє собою сукупність баз і банків даних ділової інформації, технологій їхнього ведення і використання, телекомунікаційних систем і мереж.
- Другов О.О. “Шляхи стимулювання інвестиційної діяльності банків Львівської області” (Львівська обласна державна адміністрація. Вих. № 10/268 від 27 червня 2003). Довідка про впровадження № 5/7-3760/7-10 від 18 вересня 2003 р.
- Запропоновано реалізувати наступні шляхи стимулювання інвестиційної діяльності банків: 1) розробка гнучкої політики щодо оподаткування доходів отриманих банками від інвестиційних вкладень; 2) створення в регіоні банку даних про позичальників та об’єкти інвестування; 3) створення списку об’єктів пріоритетного інвестування в регіоні; 4) стимулювання розвитку банків-юридичних осіб львівського регіону; 5) удосконалення нормативно-правової бази, що врегульовує банківську діяльність.

та інші.

ВІДДІЛ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ПРАВОВИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Завідувач відділу: д.е.н., професор Козоріз Марія Андріївна

Напрямок досліджень: Розробка методологічних основ формування і розвитку підприємницьких структур різних форм власності та фінансових механізмів забезпечення ефективності їх функціонування

Науково-дослідна робота відділу у 2003 році

1. Виконання бюджетної тематики

НДР 3.1.9.5. “Принципи формування і механізми реалізації фінансової політики приватизованих підприємств” (№ державної реєстрації 0102U000427)

Терміни виконання: 1 кв. 2002 – IV кв. 2003 рр.

Науковий керівник: д.е.н., професор Козоріз М.А.

Основні виконавці: д.е.н., професор Козоріз М.А.,
д.е.н. Смовженко Т.С., д.е.н. Буряк П.Ю., к.е.н.
Люткевич О.М., к.е.н. Федорова Г.П., к.е.н.
Іщук С.О., к.е.н. Затхей А.Р.

Мета дослідження:

Обґрунтування теоретико-методологічних основ формування ефективної фінансової політики приватизованих підприємств та розробка механізмів їх практичної реалізації.

Стан проблеми

Вітчизняні підприємства розробляють власну фінансову політику і механізми її реалізації, які спрямовані на виживання. В реальній ринковій ситуації потрібна нова економічна політика, що забезпечує ефективний розвиток суб'єктів господарювання. Центральне місце в такій політиці належить фінансовим питанням, пов'язаним із управлінням ефективністю використання фінансових ресурсів підприємств.

Завдання дослідження:

- визначення критеріїв оцінки ефективності фінансової політики приватизованих об'єктів;
- розробка методологічних підходів до оцінки майна господарських об'єктів, що підлягають приватизації;

- моделювання кредитно-фінансових потоків комерційні банки – приватизовані об'єктів;
- обґрунтування принципів побудови раціональних фінансових грошових потоків на приватизованих об'єктах;
- розробка системи управління фінансово-грошовими потоками приватизованих об'єктів;
- обґрунтування методології вибору фінансової стратегії розвитку приватизованих об'єктів;
- розробка механізмів реалізації фінансової політики приватизованих об'єктів;
- принципи побудови раціональних фінансових стратегій в сфері малого бізнесу;
- механізми реалізації дивідендної політики на приватизованих підприємствах;
- принципи побудови і механізми реалізації ефективної інвестиційної політики на приватизованих об'єктах.

Основні результати

На основі аналітичного огляду вітчизняних і зарубіжних досліджень з питань ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктами господарювання розроблено нові методологічні підходи до формування фінансової політики приватизованих підприємств на основі удосконалення відносин власності та механізмів її реалізації. Зокрема, поглиблені теоретичні положення управління фінансовою діяльністю приватизованих підприємств в таких аспектах:

- на основі ситуаційного аналізу факторів, що впливають на фінансово-господарську діяльність приватизованих підприємств, запропонована методологія вибору фінансової стратегії забезпечення їх ефективного розвитку;
- вперше поставлене питання про можливість та необхідність управління фінансовою діяльністю приватизованих об'єктів на основі формування раціональних фінансово-грошових потоків та забезпечення прозорості їх руху між суб'єктами господарювання, між ними та фінансово-кредитними установами;
- запропоновано системний підхід до управління грошовими потоками приватизованих об'єктів.

В прикладних аспектах запропоновані напрями і механізми удосконалення процесів управління фінансовою діяльністю приватизованих підприємств, включаючи:

- обґрунтування методичних підходів до реалізації фінансової політики приватизованих підприємств;
- розроблення оригінальної методики оцінки стану приватизованих підприємств на основі показників їх життєвого циклу;
- удосконалення методичних підходів до оцінки впливу ринків цінних паперів на діяльність АТ;
- обґрунтування механізмів управління дивідендною політикою АТ з позицій ефективності використання акціонерного капіталу та інтересів акціонерів;
- забезпечення прозорості руху грошових потоків на етапах: приватизовані підприємства – фінансово-кредитні установи – державна казна (податкові служби);
- нові методичні підходи взаємодії приватизованих підприємств з венчурними фондами, малими і середніми підприємницькими структурами.

2. Виконання госпдоговірної тематики

Госпдоговірна тема “**Методичні підходи до аналізу і оцінки ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності приватизованих об’єктів**”.

Замовник: Регіональне відділення Фонду державного майна України.

Науковий керівник: д.е.н., професор Козоріз М.А.

Основні виконавці: к.е.н. Люткевич О.М., к.е.н. Федорова Г.П., к.е.н. Ішук С.О., к.е.н. Затхей А.Р.

Актуальність

Актуальність дослідження обумовлена тим, що розвиток вітчизняних підприємств можливий за умов подолання стихійно сформованого в Україні сировинного вектору економіки України. Стратегічним завданням підприємств стає освоєння інноваційної моделі розвитку. Це потребує удосконалення методів оцінки ефективності інвестиційної та інноваційної діяльності підприємницьких структур, вибору відповідної системи критеріїв та показників.

Основні результати.

Здійснено аналітичний огляд відомих у вітчизняній та світовій науці та практиці методів оцінки ефективності інвестиційної та інноваційної

діяльності підприємницьких структур. Обґрунтовано критерії ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності та вибір системи показників її оцінки на підприємствах різних форм власності.

За результатами виконання роботи розроблені методичні рекомендації по оцінці інвестиційно-інноваційної діяльності приватизованих об'єктів. Рекомендації використовуються Регіональним відділенням Фонду державного майна України у Львівській області для оцінки інвестиційної діяльності підприємств в постприватизаційний період.

Публікації

Всього в 2003 р. опубліковано: 2 монографії, 1 тематичний збірник наукових праць, 39 статей (в тому числі в журналах – 9, у наукових збірниках – 29) загальним обсягом 65,82 д.а.

Впровадження

- Пропозиції щодо удосконалення і розвитку нормативно-правової бази регулювання інтеграційних процесів у підприємстві. Надіслані в Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України (лист №22-33/459 від 15.10.03). Науковий керівник – д.е.н. Козоріз М.А.
- Пропозиції спрямовані на запобігання монопольного захоплення інтегрованими підприємницькими структурами внутрішніх ринків та гальмування розвитку малого та середнього бізнесу. Пропозиції знайшли практичне використання в роботі Львівського обласного територіального відділення Анти монопольного комітету України (довідка №13/07 від 20.10.03)
- Вперше розроблені Положення про надання кредитними спілками облікового кредиту та алгоритм комплексного управління фінансовими ризиками. Впроваджені у практичній діяльності Львівської ЦКС “Анісія” (акт впровадження № 9 від 15.05.2003 р.) та Львівською КС “Галичина” (№ 5 від 23.05.2003 р.).
- Розробки по удосконаленню корпоративного управління акціонерними товариствами у післяприватизаційний період, використані ФДМУ при розробці відповідних нормативних документів, планів приватизації та реструктуризації підприємств, розміщення акцій ВАТ та продажу їх на фондових біржах (лист ФДМУ №4/34 від 18.12.2003 р.) (Автор – Горлач Н.Ю.) та інші.

**МІЖВІДОМЧИЙ ВІДДІЛ МЕТОДОЛОГІЇ
РЕГІОНАЛЬНОЇ ТА ТРАНСКОРДОННОЇ СТАТИСТИКИ
НДІ СТАТИСТИКИ ДЕРЖКОМСТАТУ УКРАЇНИ ТА ІРД
НАН УКРАЇНИ**

Завідувач відділу: д.е.н., професор Побурко Ярослав Олексійович

Напрямок досліджень: Поглиблення методології та розвитку регіональної статистики соціально-економічних процесів на рівні регіонів обласного рівня, адміністративних районів і міст, населених пунктів та прикордонних територій.

Науково-дослідна тематика

Бюджетна тема 3.1.9.8 “Розробка теоретичних засад і методів комплексної оцінки соціально-економічного розвитку регіону” (№ державної реєстрації 0102U000429)

Терміни виконання: IV кв. 2002 р.- IV кв. 2004 рр.

Науковий керівник: д.е.н., професор Побурко Я.О.

Основні виконавці: к.е.н., ст.н.с. Микитишин З.В.,
к.е.н., ст.н.с. Андел І.В.,
к.е.н., ст.н.с. Кардаш В.І.,
к.е.н., ст.н.с. Пушак Я.Я.

Мета роботи:

Розробка теоретичних засад і методичних основ комплексної оцінки соціально-економічного розвитку на регіональному рівні для вивчення його динаміки за окремими напрямками та здійснення міжрегіонального порівняння.

Стан проблеми

В існуючій статистичній системі України оцінка економічного зростання (стану) України в цілому та економічного зростання (стану) її регіонів, зокрема, здійснюється з допомогою сукупності статистичних показників, організованих у територіально-функціональні та галузеві розділи, як от “Промисловість”, “Сільське господарство”, “Інвестиційна та будівельна діяльність”, “Транспорт і зв’язок”,

“Населення”, “Зайнятість населення”, “Доходи і витрати населення” тощо. На основі цих розрізнених показників дати чітку відповідь про реальний стан економіки важко, оскільки вони вимагають узагальнення і приведення до єдиного виміру, що дозволяє однозначно судити про економічне зростання чи спад в регіонах. У зв’язку з цим існує необхідність розробки системи інтегральних статистичних показників, з допомогою яких можна здійснювати комплексну оцінку і порівняння економічного зростання (стану) в регіонах будь-якого рівня: областей, районів, міст і сільських рад. Необхідність вирішення цієї задачі обумовлена також тим, що з кожним роком зростає попит на статистичну інформацію, що є основою розробки і реалізації обґрунтованої загальнодержавної регіональної політики щодо створення приблизно однакових умов життєдіяльності в усіх регіонах.

Основні результати:

Розроблені методичні рекомендації дозволяють здійснювати однозначну (комплексну) оцінку економічного зростання (стану) в регіонах у порівнянні з економічним станом в інших регіонах.

Відповідні комплексні оцінки дозволяють здійснити справедливий розподіл і перерозподіл бюджетних та інших ресурсів між регіонами, що сприятиме вирівнюванню їх розвитку.

На основі використання розробленої методики у 2003 році була виконана комплексна оцінка та порівняння стану економіки регіонів Західної і Східної України, для яких притаманні істотні розбіжності в рівні життя населення та розвитку виробничого потенціалу, на прикладі двох провідних областей – Львівської і Донецької. Комплексна оцінка була виконана на основі восьми первинних показників (середньомісячна заробітна плата, зареєстрований рівень безробіття, середньодушові обсяги виробництва товарів народного споживання та реалізації послуг населенню, середньодушовий оборот роздрібною торгівлі, середньодушові обсяги інвестицій в основний капітал підприємств та у житлове будівництво, середньодушові обсяги введення в дію житлового фонду), за якими розраховано інтегральні індекси економічного зростання у розрізі районів і міст.

В результаті проведених досліджень з’ясовано, що за період з 1998 по 2002 роки в обох областях відбувся значне економічне зростання: в Донеччині - 145%, у Львівщині – на 132%. Проте в межах цих двох

областей економічні результати між районами і містами розподілені дуже нерівномірно: пропорційність розвитку Донецької області становить 27% (і цей показник погіршився), Львівської області – 30%. Це відображає загальнодержавну тенденцію поглиблення диспропорцій в економічному розвитку регіонів. Значна частина населення проживає на економічно проблемних територіях, що вимагає їх додаткової підтримки з боку держави.

Впровадження

Результати досліджень були представлені у вигляді доповідей, надісланих у Львівську та Донецьку обласні державні адміністрації та використані для визначення стратегічних напрямків розвитку цих областей.

За результатами видано додаток до журналу: **Оцінювання соціально-економічного розвитку регіонів – 1998-2002 роки. Донецька та Львівська області**// Регіональна економіка. Додаток “Регіони України. Економіко-статистичні порівняння”. – 2003. – № 1. – 65 с.

Тема:

Методичні рекомендації щодо інформаційно-статистичного забезпечення функціонування євро регіонів (*виконувалась на замовлення Державного комітету статистики України*).

Мета роботи:

Метою даної розробки є визначення єдиного переліку соціальних, економічних, екологічних явищ (об’єктів), що мають місце на національних територіях євро регіону для статистичного оцінювання; формування сукупності єдиних критеріїв оцінювання масових подій і явищ та вибору статистичних показників оцінювання для кожного із об’єктів оцінювання

Стан проблеми

Поступове наближення кордону Європейського Союзу до території України, необхідність виконання стратегічних завдань інтеграції України до ЄС, важливість розвитку міжрегіонального та транскордонного співробітництва зумовлюють необхідність розробки Програми розвитку євро регіонів. Створення євро регіонів є однією з форм транскордонного співробітництва адміністративно-територіальних одиниць сусідніх держав. За період з 1993 р. в Україні створено

єврорегіони “Буг”, “Нижній Дунай”, “Верхній Прут” та Карпатський єврорегіон.

На сьогоднішній день елементи інформаційно-статистичного забезпечення функціонування єврорегіонів мають місце у статистичних виданнях Держкомстату України і статистичних виданнях інших країн, виданнях обласних управлінь статистики Держкомстату України і відповідних регіональних (територіальних) управлінь (комітетів) статистики сусідніх країн. Але різноплановість викладу статистичних матеріалів, що має місце у різних країнах, різна методологія розрахунку оцінювальних показників зумовлюють значні перешкоди для здійснення порівняльного оцінювання стану соціально-економічної діяльності у єврорегіоні.

Основні результати

Однозначного визначення поняття “єврорегіон як статистична територія” немає. За основу такого визначення пропонується поняття єврорегіону як території соціально-економічного транскордонного співробітництва.

Інформаційно-статистичне забезпечення функціонування єврорегіонів включає сукупність статистичних показників, на основі значень яких здійснюється оцінювання стану: використання природних та геополітичних ресурсів, інфраструктури соціального облаштування, економічних результатів, екологічних наслідків техногенної діяльності, які можуть бути використані для обґрунтування нових соціально-економічних проєктів на національних територіях, що входять до складу єврорегіону.

Ці показники повинні максимально забезпечувати потреби інформаційного обґрунтування політики спільної соціальної, економічної, культурної та інших видів діяльності на території єврорегіону. Основною формою організації інформаційно-статистичного забезпечення функціонування єврорегіону може бути річний збірник статистичних показників єврорегіону.

Об’єктом статистичного оцінювання у Єврорегіоні є “соціально-економічна діяльність на території єврорегіону”, а саме:

- діяльність територіальної громади з кожної сторони кордону в цілому;
- діяльність галузей економіки;
- діяльність, зумовлена спільними намірами, програмами, проєктами тощо;

- діяльність зумовлена наявністю транскордонних переходів.

Відповідно у відділі запропоновано формувати статистичний щорічник “Статистика євро регіону” з чотирьох частин.

1. У першій частині подається характеристика євро регіону, зокрема, розкривається його статус, описується географічне розташування, ландшафтні особливості території та її кордони.
2. Друга частина містить статистично-інформаційні дані щодо ресурсів і умов діяльності територіальних громад і висвітлює дані про використання територіально-поверхневих ресурсів, дані про населення; соціально-економічне облаштування життєдіяльності громад; соціальну результативність діяльності громади; економічну та інвестиційну діяльність господарського комплексу.
3. У третій частині подаються дані про статистичне оцінювання господарського комплексу за видами економічної діяльності (КВЕД).
4. Четверта частина містить дані оцінки діяльності у євро регіонах, пов’язаних з реалізацією спільних програм, та оцінки виконання соціально-культурних програмних заходів, а також оцінки діяльності з охорони довкілля у євро регіоні.

Для формування пропозиції щодо переліку показників інформаційно-статистичного забезпечення функціонування євро регіону проведена апробація розроблених рекомендацій. За статистичну територію взято євро регіон “Українсько-польське прикордоння: Львівська область – Підкарпатське воєводство”.

Тема:

Методика комплексного оцінювання соціально-економічного розвитку регіонів України
(виконувалась на виконання доручення Прем’єр-Міністра України від 27 серпня 2003 року щодо підготовки науково-обґрунтованої методики комплексної оцінки соціально-економічного розвитку регіонів)

Мета роботи:

Метою розробки є комплексне оцінювання підсумків соціально-економічної діяльності у регіоні у звітному періоді відносно підсумків базового періоду (квартал, рік) у:

- а) *регіонах України* – адміністративних областях, м. Києві та м. Севастополі;

- б) *регіонах адміністративних областей* – адміністративних районах, містах обласного значення.

Стан проблеми

Економічне зростання в регіонах України традиційно оцінюється за показником темпів зростання валової доданої вартості. Проте цей показник обраховується лише раз на рік і із значним запізненням, що не дозволяє оцінювати поточні результати економічної діяльності в регіонах. Крім того, методологія його обчислення не дозволяє обраховувати його на рівні адміністративних областей. Тому постає необхідність розробки сукупності показників та виведення на їх основі єдиного комплексного показника, що дозволяв би оперативно оцінювати як економічну результативність в регіонах всіх рівнів, так і ефективність роботи відповідних органів влади.

Основні результати

Основні об'єкти оцінювання, які враховуються методикою:

- економіко-виробничі результати територіальної громади регіону у цілому в усіх галузях діяльності;
- результати благоустрою території і створення умов виробничої діяльності;
- добробут населення;
- результати діяльності щодо захисту прав і свобод громадян та підприємств.

За значенням інтегральних темпових індексів, обчислених на основі розробленої методики, регіони України поділяються на три групи: регіони високої, помірної та проблемної ефективності.

На основі запропонованої методики виконано інтегральну оцінку темпів економічного зростання в регіонах України в 2002 році, згідно якої найбільшого економічного зростання досягнуто в м. Севастополі (112,7%), найменший приріст економічних результатів мав місце в м. Києві (101,3%).

Впровадження

За результатами проведених досліджень представлено доповідну записку Прем'єр-Міністру України.

НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ СЕКТОР

Керівник сектору: к.ф.-м.н. Демченко Володимир Васильович

Напрямок досліджень: Моніторинг наукових публікацій за профілем досліджень Інституту та підготовка аналітичних оглядів, розвиток інформаційної інфраструктури та міжнародної наукової кооперації в галузі регіональних досліджень, вдосконалення організаційних форм наукових досліджень та механізмів практичної реалізації їх результатів для вирішення актуальних соціально-економічних проблем регіонів, науково-організаційна робота.

Господогвірна тема **“Розробка концепції стратегічного розвитку системи транскордонного співробітництва Львівської області із Підкарпатським та Люблінським воєводствами Республіки Польщі”**.

Дослідження виконані на замовлення Головного управління зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності та іноземних інвестицій Львівської обласної державної адміністрації.

Основні виконавці: к.ф.-м.н. Демченко В.В. – керівник теми;
к.е.н. Мікула Н.А., асп. Матвеев Є.Е.

Науковий консультант: академік НАН України М.І. Долішній.

Актуальність

Основними чинниками, що впливають на формування стратегії транскордонного співробітництва Львівської області є розширення ЄС до кордонів України та зростання ролі транскордонного співробітництва на сучасному етапі євроінтеграції.

Необхідність вирішення спільних проблем, що виникають у транскордонному регіоні (територіальне та просторове облаштування, розбудова транскордонної інфраструктури, спільне використання водних та інших ресурсів тощо) вимагає врахування стратегій соціально-економічного розвитку суміжних прикордонних територій сусідніх держав. Тому за об'єкт дослідження взято не прикордонна

область - адміністративно-територіальна одиниця однієї держави, розташована безпосереднього вздовж державного кордону, а транскордонний регіон - територія, яка охоплює суміжні прикордонні адміністративно-територіальні одиниці сусідніх держав.

Завдання дослідження:

- ідентифікувати провідні чинники, що інтегрують регіон у транскордонних стосунках;
- обґрунтувати стратегічні цілі та завдання розвитку *транскордонного* співробітництва;
- з'ясувати які типи конкурентних переваг можуть бути досягнуті з розвитком транскордонного співробітництва, а також потенційні загрози для економіки області;
- визначити стратегічні напрями співробітництва для створення умов сталого регіонального розвитку;

Основні результати

Проаналізовано основні засади стратегій розвитку Підкарпатського та Люблінського воєводств, які доцільно врахувати у Стратегії розвитку транскордонного співробітництва Львівської області. З аналізу стратегій регіонального розвитку суміжних прикордонних територій визначено загальну мету, та основні цілі розвитку транскордонного співробітництва.

Здійснено аналіз сильних та слабких сторін транскордонного регіону. Визначено основні концептуальні засади стратегії розвитку транскордонного співробітництва.

Обґрунтовано стратегічні напрями транскордонного співробітництва:

- розвиток прикордонної інфраструктури;
- розбудова транспортної інфраструктури, використання специфічних особливостей розміщення регіону у напрямках проходження міжнародних транспортних коридорів;
- розвиток економічної кооперації та інфраструктури оточення бізнесу;
- реалізація спільних природоохоронних програм,;
- розвиток співпраці в сфері туризму та рекреації;

- розробка та реалізація спільної стратегії просторового розвитку;
- розвиток співробітництва у сфері науки, освіти, культури, охорони здоров'я,
- впровадження євроінтеграційних ідей.

Особливу увагу приділено питанням *інституційного, наукового та інформаційного забезпечення розвитку транскордонного співробітництва*. Зокрема в напрямі вдосконалення інституційного забезпечення та формування цілісної системи транскордонної співпраці, обґрунтовано доцільність створення нового євро регіону “Сян”, який територіально об’єднуватиме Львівську область та Підкарпатське воєводство. Для забезпечення наукового супроводу широкого спектру напрямків транскордонного співробітництва наведено концепцію діяльності спільного Польсько-Українського Інституту транскордонного співробітництва, ідея створення якого вже почала реалізовуватись. Обґрунтовано необхідність створення системи транскордонної статистики.

Наведені пропозиції щодо операційних проектів розвитку транскордонного співробітництва.

Публікації

Провідні вчені західного регіону України (економіка та право) (Довідкове видання). / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М.І.Долішній. - Львів, 2003.- 248с.

За ініціативою Західного наукового центру НАН та МОН України та Ради ректорів вищих навчальних закладів Львівського регіону, з метою популяризації досягнень вітчизняної та регіональної науки, започатковано серію довідкових видань “Провідні вчені західного регіону України” за напрямками (галуззями) наук. В останній час видання такого виду знаходять все більше поширення і сприяють підвищенню авторитету науки в суспільстві.

Підготовку першого видання цієї серії, присвяченого вченим в галузі економіки та права, здійснив Інститут регіональних досліджень НАН України. Довідник містить короткі автобіографічні довідки та інформацію про основні показники наукової діяльності докторів економічних та юридичних наук *семи західних областей України, а*

також кандидатів наук, які мають звання професорів або заслужених діячів науки і техніки України. Сюди ввійшли також дані про докторів географічних наук, сфера наукових інтересів яких пов'язана із економічною проблематикою. Інформація подається станом на кінець 2002р. Всього довідник містить дані про більш як 120 провідних вчених західного регіону України.

Для економістів, правників, науковців, а також всіх, хто цікавиться розвитком науки в Україні

4. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, КРУГЛІ СТОЛИ, РОБОЧІ ЗАСІДАННЯ

У 2003 році Інститут виступив як організатор або співорганізатор семи конференцій, семінарів, нарад, круглих столів. Найважливіші з них:

I. 29-30 квітня 2003р. у м. Львові, за підтримки Міністерства сільського господарства, екології та просторового планування уряду федеральної землі Бранденбург, Інститутом проведено **Міжнародний семінар з питань територіального планування та просторового розвитку**. В рамках семінару заслухано доповіді щодо досвіду організації територіального планування та просторового розвитку в Польщі та Німеччині, вирішення цих питань, зокрема проблем розвитку міст в Україні, розбудови європейських транспортних коридорів, перспектив міжнародного міжрегіонального співробітництва. Відбулася також презентація Центру просторового розвитку Інституту регіональних досліджень НАН України.

Міжнародна науково-практична конференція “Регіональна політика: досвід ЄС та його адаптація до умов України” (м. Львів, 2-3 жовтня 2003 р.)

В семінарі взяли участь німецькі (Відділ спільного земельного планування Берліну та Бранденбургу, Берлінський Технічний Університет) з та польські (Технічний університет Вроцлава, дослідно-проектний центр КУПРУМ) фахівці. З українського боку в семінарі взяли участь представники Львівської облдержадміністрації та Львівської обласної ради, міської влади Львова, Луцька та Києва, керівники міст, органів місцевої влади та самоврядування Львівської області, представники Інституту “Містопроєкт” та концерну “Трансмагістраль”, науковці, фахівці з планування - всього біля 40 учасників .

За результатами семінару було досягнуто домовленості про співпрацю з питань досліджень проблем розбудови панєвропейського коридору №3.

II. 2-3 червня 2003р. в польському прикордонному місті Ярославі відбулася **Міжнародна науково-практична конференція “Проблеми регіонального розвитку польсько-українського прикордоння”**. Подібні конференції відбуваються в останні роки регулярно завдяки розвитку співпраці, яка в останні роки встановилася між Інститутом регіональних досліджень НАН України та Ярославською Державною вищою школою фахової освіти. Співорганізаторами конференції виступили також Комітет просторового облаштування Польської АН (Варшава), Інститут підприємництва та просторового облаштування Педагогічної академії (Краків), Наукова рада з питань регіональної соціально-економічної політики НАН України.

В конференції взяли участь провідні вчені, управлінці, фахівці з питань транскордонного співробітництва з України, Польщі, та Словаччини, керівники регіональних та місцевих органів місцевої влади прикордонних областей. Зокрема – маршалек Підкарпатського воєводства Л. Дептула; заступник голови Львівської облдержадміністрації С.Лукашик; директор Інституту регіональних досліджень НАН України академік М.Долішній, голова Комітету просторового розвитку країни Польської АН проф. Т. Марковскі, Консул Республіки Польща у Львові М.Узембло, а також керівники ряду профільних управлінь Львівської облдержадміністрації, представники наукових установ Львова, Луцька, Донецька, Любліна, Кракова, Варшави, Ярослава, Пряшева, всього – біля 50 учасників.

Одним із головних завдань цієї конференції був детальний аналіз стану та перспектив розвитку прикордонних територій України та Польщі в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів. Особливістю цієї конференції стало те, що на ній були представлені спільні доповіді українських та польських фахівців з актуальних проблем регіонального розвитку польсько-українського прикордоння, зокрема з питань міжрегіональної політики, проблем просторового розвитку та територіального планування, розвитку інфраструктури, активізації зовнішньоекономічної діяльності, транскордонної співпраці в галузі науки та освіти, тощо. Інше важливе питання, яке розглядалося на конференції - розвиток напрацьованого рівня наукових зв'язків шляхом створення спільного Інституту транскордонного співробітництва. Було обговорено організаційну структуру, основні напрями діяльності цього інституту, а також механізми взаємодії з іншими науковими установами та вищими навчальними закладами, центральними та регіональними органами влади, громадськими організаціями, єврорегіональними структурами.

В результаті роботи конференції напрацьовано та підготовлено висновки, пропозиції та рекомендації, які знайдуть своє практичне втілення.

III. 2-3 жовтня 2003р., в м. Львові, за ініціативою Інституту регіональних досліджень НАН України відбулася **Міжнародна науково-практична конференція “Регіональна політика: досвід ЄС та його адаптація до умов України”** за участю вчених, фахівців із різних регіонів України, а також іноземних партнерів Інституту (всього – біля 120 учасників). Про представницький рівень конференції свідчить те, що в ній взяли участь 6 академіків НАН України, 2 члени-кореспонденти НАН України, 39 докторів наук, 20 кандидатів наук, народні депутати України, керівники регіональних органів управління та місцевого самоврядування, представники ділових кіл, відомі фахівці з Німеччини, Польщі, Угорщини, Словаччини. Конференція проводилась під патронатом Прем'єр-Міністра України В.Ф. Януковича, в рамках III Економічного форуму з питань розвитку транскордонного співробітництва, відповідно до угод про співпрацю Львівської і Донецької областей, Західного і Донецького наукових центрів НАН України і МОН України. Почесними головами конференції були голова Львівської обласної державної адміністрації

Сендега О.С. та голова Донецької обласної державної адміністрації
Близнюк А.М.

Тематика конференції:

- Актуальні проблеми становлення і розвитку регіональної політики в Україні;
- Євроінтеграційні процеси і транскордонне співробітництво: шлях України;
- Територіальне планування і екологічна безпека: європейський досвід та українські реалії;
- Регіональна соціальна політика: європейські та українські вектори розвитку;

Конференція дала змогу обговорити теоретичні та практичні аспекти становлення та розвитку регіональної політики України на сучасному етапі, позитивний європейський досвід з цих питань, виробити рекомендації щодо підвищення ефективності її реалізації. Наукові доповіді з тематики конференції опубліковані в збірнику наукових праць ІРД НАН України. Практичні рекомендації, напрацьовані учасниками конференції, надіслані в органи центральної та регіональної влади.

IV. Науково-практичний семінар “Статистика – чинник управлінської культури і бізнесу”, організований Інститутом регіональних досліджень НАН України, Науково-дослідним інститутом статистики Держкомстату України, Національним університетом ім. І. Франка, Національним університетом “Львівська політехніка”, 18 вересня 2003 р.

Тематика семінару:

1. Регіональна політика. Завдання і методи вдосконалення статистичних оцінювань її реалізації в Україні (голова Західного наукового центру НАН України, директор ІРД НАН України, академік НАН України Мар’ян Долішній; завідувач відділу методології регіональної статистики, професор Ярослав Побурко).
2. Нові здобутки регіональної статистики. Презентація нових статистичних видань Львівського обласного управління статистики

Держкомстату України (начальник Львівського обласного управління статистики, професор Семен Матковський).

3. Розвиток навчальних матеріалів з теорії статистики. Презентація навчального посібника “Статистика: теоретичні засади і прикладні аспекти” (видання друге, оновлене і доповнене; професор Анатолій Барвінський, доцент Роман Фещур, доцент Володимир Кічор).
4. Розвиток методології статистичних оцінювань соціально-економічних процесів Презентація збірника наукових праць ІРД НАН України “Соціально-економічні дослідження в перехідний період”. Випуск 3 (XLI) 2003 р. (н.с. ІРД НАН України Вікторія Кардаш, с.н.с. НДІ статистики Держкомстату України Ярослав Пушак).

В Інституті функціонує постійно діючий науково-практичний семінар “**Регіональна політика та транскордонне співробітництво**”. У 2003 р. було проведено 5 засідань цього семінару за тематиками:

- 1) “**Ринкова інфраструктура в Україні: проблеми і перспективи**” (18 березня 2003 р.). Доповіді:
  - ⊗ Шевченко-Марсель В.І. “Фінансовий ринок регіону та його інфраструктурні перетворення”;
  - ⊗ Другов О.О. “Шляхи удосконалення інвестиційної політики регіональних банків”;
  - ⊗ Люткевич В.Б. “Проблеми і перспективи розвитку інфраструктури ринку праці”.
- 2) “**Регіональна політика розвитку та використання людських ресурсів**” (6 травня 2003 р.). Доповіді:
  - ⊗ Семів Л.К. “Регіональна політика людських ресурсів в умовах переходу до інноваційної моделі розвитку”;
  - ⊗ Шевчук Л.Т. “Підходи до дослідження медико-соціальних аспектів регіонального трудовикористання”.
- 3) “**Стратегічні напрями формування інвестиційної політики в регіоні**” (30 травня 2003 р.). Доповіді:
  - ⊗ Дацишин М.Б. (Інститут реформ, м. Київ) “Роль регіональної влади у залученні приватних інвестицій”;
  - ⊗ Гомольська В.В. “Організаційно-економічні аспекти покращання інвестиційного клімату в регіоні”;

- ⊗ Денис О.Б. “Аналіз та оцінка результатів використання акціонерного капіталу”.
- 4) **“Інноваційна діяльність в Україні”** (17 жовтня 2003 р.).
Доповіді:
- ⊗ Бойко Є.І. “Інноваційний розвиток промислового виробництва регіону”;
  - ⊗ Іщук С.О. “Інноваційні засади розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств”.
- 5) **“Політика сталого розвитку регіону та інноваційна діяльність”** (19 грудня 2003 р.). Доповіді:
- ⊗ Грицишин П.М. “Наукові підходи до формування місцевих планів екологічних дій як інструменту реалізації політики сталого розвитку регіону”;
  - ⊗ Музика П.М. “Інноваційне підприємництво в агропромисловому виробництві Західного регіону України: стані і перспективи”.

**Участь в роботі конференцій, семінарів,
круглих столів:**

1. Круглий стіл “Стратегія регіонального розвитку”. До проекту Програми діяльності уряду. - Львів: ІРД НАН України - 7 лютого 2003. – акад. М.Долішній, д.е.н. П.Беленький, к.е.н. Л.Шевчук, к.е.н. В.Кравців, д.е.н. М.Козоріз, к.е.н. Л.Семів, д.е.н. С.Писаренко.
2. Всеукраїнська науково-практична конференція “Економічні проблеми ринкової трансформації України”. – м. Львів. – д.е.н. Стадницький Ю.І.
3. II Міжнародна науково-практична конференція “Управління у державі III-го тисячоліття”. – м. Львів, 25-26 березня 2003 р. – м.н.с. Гулич О.І.
4. Міжнародна науково-практична конференція “Проблеми фінансово-економічного розвитку підприємництва та малого бізнесу в Україні (регіональний аспект)” (17-18 квітня, м. Чернівці) (к.е.н., с.н.с. Іщук С.О.).
5. Всеукраїнська науково-практична конференція «Роль регіонів у забезпеченні стійкого розвитку національної економіки України»,

- 15-16 квітня 2003 р., м. Чернівці – Писаренко С.М., 10 тез доповідей.
6. III Международная научно-практическая конференция «Город, регион, государство: проблемы распределения полномочий», м.Донецьк, 24-26 квітня 2003 г. – 1 виступ. (Шевчук Л.Т.)
  7. Міжнародний науково-практичний семінар з питань територіального планування та просторового облаштування. – м. Львів, 29 квітня 2003р. – Долішній М.І., Габрель М.М.
  8. Наукова конференція “Глобалізація та інтеграційні процеси в сучасному світі, виклики і шанси для України”. – м. Львів, 15-17 травня 2003 р. – 1 виступ (Писаренко С.М.).
  9. XII Міжнародна наукова конференція “Історія релігій в Україні”. – м. Львів, 20-22 травня 2003 р. – 2 виступи (Садова У.Я., Семів Л.К.).
  10. Всеукраїнська науково-практична конференція “Економічна безпека України: стан, проблеми, перспективи” (Львів, Львівський інститут внутрішніх справ Національної академії ВСУ, травень 2003) (д.е.н., проф. Козоріз М.А., д.е.н. Буряк П.Ю.)
  11. Наукова конференція “Східний напрямок ЄС”. – Польща, Варшав, 25-29 травня 2003 р. (Писаренко С.М.).
  12. Міжнародна науково-практична конференція “Проблеми регіонального розвитку польсько-українського прикордоння”. – м. Ярослав , 2-3 червня 2003 р. – 9 доповідей (Долішній М.І., Писаренко С.М., Козоріз М.А., Побурко Я.О., Кравців В.С., Габрель М.М., Семів Л.К., Мікула Н.А., Демченко В.В.)
  13. Всеукраїнська науково-практична конференція “Економічна безпека України: стан, проблеми, перспективи”. – м. Львів, 6 червня 2003 р. – Стадницький Ю.І.
  14. Науковий семінар “Вступ країн з перехідною економікою до СОТ: політичні, економічні і правові аспекти”. – м. Львів, 6 червня 2003 р. – Писаренко С.М.
  15. Науково-практичний семінар “Курорт Східниця. Нові перспективи”. – смт. Східниця Львівської області, 26 червня 2003 р. – м.н.с. Гулич О.І.
  16. Науково-практична конференція “ Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2011 року”. – Харків, 17 червня. – Шульц С.Л..

17. Міжнародна науково-практична конференція “Розвиток науково-технологічних парків та інноваційних структур інших типів: Україна і світовий досвід”. – м. Львів, 23-25 червня 2003 р. – Писаренко С.М., Садова У.Я..
18. XII міжнародний науково-методичний семінар “Модернізація і реформування середньої, вищої післядипломної географічної та картографічної освіти в країнах СНД: досвід, проблеми, перспективи”, Харків, 8-12 вересня 2003 року. – 1 виступ.
19. Наукова конференція “Управління персоналом: інформація. Інновації та освіта”, Львів, Інформцентр, 2003р.- 1 виступ.
20. Міжнародна науково-практична конференція “Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз: наука, навчання, освіта – економічні та організаційні аспекти”. Ялта-Форос, вересень 2003р. – 2 доповіді (Долішній М.І., Семів Л.К.; Писаренко С.М.).
21. Міжнародна науково-практична конференція “Польща - Україна по дорозі до ЄС: господарство, ринок, споживання” -Варшава, жовтень 2003р. – 1 доповідь (Писаренко С.М.).
22. XII міжнародний науково-методичний семінар. (8-12 вересня 2003 року, Вінниця) –1 виступ (Шевчук Л.Т.).
23. Міжнародна конференція до 120-річчя географії у Львівському університеті (24-26 вересня 2003 р., м. Львів) - 2 виступи (Шевчук Л.Т., Садова У.Я.).
24. Нарада з питань реалізації моніторингу реалізації Генеральної Схеми планування території України (№1291 від 29 серпня 2002р.), Львівська обласна держадміністрація, серпень 2003р. -1 виступ (Садова У.Я.).
25. Экономические предпосылки и последствия введения функционирования зоны свободной торговли в СНГ // Міжнародний науковий симпозіум “Механізм впровадження і оптимального функціонування зони вільної торгівлі між державами-учасниками СНД”, 15-16 серпня 2003, Ялта – 1 доповідь (Долішній М.І., Мікула Н.А.)
26. Перспективи розвитку єврорегіональної співпраці в Україні // Міжнародна конференція “Проблеми і перспективи співробітництва між країнами Південно-Східної Європи у рамках ЧЕС

- і ГУУАМ”, 17-21 вересня 2003 р., Албена (Болгарія). - 1 доповідь (Долішній М.І., Мікула Н.А.)
27. VIII Міжнародна науково-практична конференція “Актуальні питання розвитку інноваційної діяльності” (Алушта , 7-12 вересня 2003 р.) 1 доповідь (Караванський О.В.).
  28. Міжнародна науково-практична конференція “Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України”. – м. Львів, 2-3 жовтня 2003 р. – 16 доповідей.
  29. Другий Міжнародний Конгрес “Інформатизація рекреаційної та туристичної діяльності: перспективи культурного та економічного розвитку”. – м. Трускавець, 6-9 жовтня 2003 р. – м.н.с. Гулич О.І.
  30. Міжнародний науково-практичний семінар “Екологічна політика для збалансованого розвитку”. – м. Київ, 10-11 жовтня 2003 р. – к.т.н. Грицишин П.М.
  31. Семінар з охорони навколишнього природного середовища для представників екологічних громадських організацій. – м. Київ, 2 грудня 2003 р. – к.т.н. Грицишин П.М.
  32. Генеральна асамблея Дунайського екологічного форуму. – Сербія і Чорногорія (Монтенегро), 24-27 листопада 2003 р. – к.т.н. Грицишин М.П.
  33. Круглий стіл “Перспективи вирішення екологічних проблем Львівщини: Влада, бізнес, наука, громадськість”. – м. Львів, 3 грудня 2003 р. – к.е.н. Кравців В.С., к.т.н. Грицишин П.М.
  34. Виїзне засідання Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції. м. Львів, ЛНУ ім. І.Франка, 3 грудня 2003 р.(Долішній М.І., Мікула Н.А.)
  35. Міжнародна наукова конференція “Глобальні трансформації та загрози сучасного глобалізму”. - м. Київ, 15 грудня 2003 р. (Долішній М.І.)
  36. Круглий стіл “Зміцнення потенціалу регіонів та шляхи подолання соціально-економічних диспропорцій регіонального розвитку”. – Київ, Національний інститут стратегічних досліджень, 24 грудня 2003р. (Долішній М.І.)
  37. Міжнародна конференція “Europa srodkowo-wschodnia w kontekście integracji europejskiej”(м. Lodz, 2003) (д.е.н., проф. Козоріз М.А.);

38. Міжнародна науково-практична конференція “Стан і проблеми трансформації фінансів та економіки регіонів в перехідний період”. – (Хмельницький: ХІБ, 2003);
39. Координаційні наради з питань розробки Стратегії соціально-економічного розвитку Львівської області на 2004-2011 роки. Львівська обласна адміністрація, головне управління економіки. (Договір з ЛОДА від 26 квітня 2003 р.) – (Кравців В.С., Шевчук Л.Т., Садова У.Я., Семів Л.К., Шульц С.Л., Мікула Н.А.)
40. Засідання групи стратегічного планування та розвитку міжнародного і зовнішньоекономічного співробітництва при Головному управлінні зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності та іноземних інвестицій Львівської обласної державної адміністрації (Писаренко С.М., Мікула Н.А., Демченко В.В.).

5. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. З цих проблем Інститут координує наукові дослідження, які виконуються у вищих навчальних закладах і науково-дослідних установах України і є базовою установою Відділення економіки і права Західного наукового центру НАН та МОН України.

I. Дослідження соціально-економічних проблем регіональної політики

Постановою Президії НАН України №117 від 25.04.2001р. при Президії НАН України створено Наукову раду з соціально-економічних проблем регіональної політики. Функції базової установи Ради покладені на ІРД НАН України, а директор Інституту академік НАН України М.І.Долішній є головою Ради.

Згідно плану діяльності Наукової ради, Інститут координував наукові дослідження за науковим напрямком “Загальнотеоретичні та методологічні проблеми регіональної політики” та був співвиконавцем розробок за іншими напрямками : “Регіональна соціально-демографічна та освітня політика, ринок праці та зайнятість”, “Економіко-правові проблеми регіональної політики”, “Міжрегіональне та транскордонне співробітництво, зовнішньоекономічна діяльність регіонів”, “Регіональна податкова, фінансово-кредитна та бюджетна політика”, “Регіональна екологічна політика в системі сталого розвитку”.

Координація досліджень з проблем регіональної політики здійснювалась: з Радою по вивченню продуктивних сил України НАН України, Інститутом економіки промисловості НАН України, Інститутом економіко-правових досліджень НАН України, Інститутом економічного прогнозування НАН України. Науково-пошукова діяльність по бюджетній та госпдоговірній тематиці координувалась з Львівською, Волинською, Закарпатською, Чернівецькою та Тернопільською облдержадміністраціями.

1 жовтня 2003 р. у м.Львові на базі Інституту було проведено розширене засідання Наукової ради з соціально-економічних проблем регіональної політики, присвячене подальшому дослідженню проблем

розподілу функцій, прав та обов'язків між центральними та місцевими органами влади в питаннях соціально-економічного розвитку регіонів. Запропонована відповідна програма досліджень. В засіданні взяли участь 6 академіків та 1 член-кореспондент НАН України, директори наукових інститутів, ректори ВНЗ, представники облдержадміністрацій, вчені, а також німецькі фахівці. *Відповідно до координаційного плану діяльності, 2-3 жовтня 2003 р. Інститутом спільно з іншими установами проведено в м. Львові Міжнародну науково-практичну конференцію з питань регіональної політики.*

II. Дослідження проблем транскордонного співробітництва.

Постановою Президії НАН України № 89 від 20 березня 1996 року Інститут визначено головною координуючою установою Національної академії наук України з питань зовнішньоекономічної діяльності прикордонних територій та розвитку транскордонного співробітництва. Згідно Постанови Президії НАН України від 31.10.2001 р. на Інститут покладено функції координатора досліджень з проблем транскордонного співробітництва в НАН України.

По проблемах транскордонного співробітництва координація досліджень у 2003 році проводилася з: Інститутом економіки промисловості НАНУ (м. Донецьк); Інститутом проблем ринку та еколого-економічних досліджень НАНУ (м. Одеса); НДІ Мінекономіки України (м. Київ); Львівським національним університетом ім. І. Франка; Ужгородським національним університетом; Донецьким національним університетом; Волинським державним університетом; Українською Академією банківської справи (м. Суми).

6. СПІВПРАЦЯ З ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

З метою розвитку нових форм співробітництва з вищими навчальними закладами та створення спільних науково-навчальних структур, в квітні 2003р. була підписана Угода щодо створення науково-навчального комплексу “Економосвіта”. Це добровільне об’єднання вищих навчальних закладів та наукових установ, створене з метою: забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців економічного профілю; організації спільних наукових досліджень та апробації їх результатів; проведення наукових заходів (конференцій, семінарів), підготовки наукових кадрів, методичній та видавничій діяльності, розвитку міжнародного співробітництва. До складу комплексу ввійшли: Інститут регіональних досліджень НАН України, Інститут економіки та менеджменту при Національному університеті “Львівська політехніка”, Академія народного господарства (м. Тернопіль), Львівський банківський інститут Національного банку України. Установчі документи затверджені Президентом НАН України, Міністром освіти і науки України та Головою НБУ.

Управління комплексом здійснює координаційна Рада. Організація роботи здійснюється на основі Положення про комплекс, спільного Плану та Програми діяльності на 2003-2005рр. Фінансування спільних заходів здійснюється учасниками комплексу на паритетних засадах за домовленістю сторін.

Основні результати отримані цією структурою у звітному році :

- спільне проведення 2-х семінарів з перепідготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Львівського банківського інституту за тематикою: “Моделі регіональної соціально-економічної політики: концептуальні підходи формування та методи реалізації”, “Розвиток ринкової інфраструктури в умовах глобалізації та регіоналізації економіки”;
- стажування викладачів, захист дисертацій вченими із установ-партнерів;
- співпраця з організації та проведення міжнародних наукових конференцій та семінарів, зокрема Міжнародного семінару з питань територіального планування та просторового розвитку, Міжнародної науково-практичної конференції “Регіональна політика: досвід ЄС та його адаптація до умов України” та ін.;
- спільна видавнича діяльність, зокрема публікація довідника “Провідні вчені західного регіону України (економіка та право)”;

1.	Кількість договорів про співробітництво, які були укладені у звітному році між науковою установою та вищими навчальними закладами	2
	1.1. Угода щодо створення науково-навчального комплексу "Економосвіта". 1.2. Угода про проведення навчання з підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Львівського банківського інституту НБУ.	
2.	Кількість наукових тем і проєктів, які у звітному році розроблялись спільно з вченими-освітянами, всього	3
3.	Кількість вчених наукової установи, які у звітному році працювали викладачами в системі освіти, всього	20
4.	Кількість вчених-освітян, які у звітному році входили до складу спеціалізованої вченої ради при науковій установі	8
5.	Кількість вчених наукової установи, які у звітному році входили до спеціалізованих рад при вищих навчальних закладах	5
6.	Кількість студентів, які у звітному році виконували в науковій установі дипломні роботи	4
7.	Кількість студентів, які у звітному році проходили практику в науковій установі	6
8.	Кількість опублікованих спільно з освітянами у звітному році монографій	2
9.	Кількість опублікованих у звітному році:	
	підручників для вищої та середньої школи	1
	навчальних посібників для вищої та середньої школи	5
10.	Кількість наукових співробітників і викладачів вищих навчальних закладів і установ МОН України, які у звітному році підвищували кваліфікацію у науковій установі	26
11.	Кількість аспірантів-цільовиків та докторантів, які у звітному році проходили підготовку в науковій установі за направленням вищого навчального закладу, установи МОН України	12
12.	Кількість аспірантів та здобувачів кандидатського ступеня з вищих навчальних закладів та установ МОН України, прикріплених у звітному році до наукової установи для підготовки та складання кандидатського іспиту зі спеціальності	5
13.	Кількість дисертаційних робіт науковців-освітян, захищених у звітному році на спеціалізованій вченій раді при науковій установі, всього	16
	у тому числі:	3
	на здобуття докторського ступеня	
	на здобуття кандидатського ступеня	13

видання збірника наукових праць "Соціально-економічні дослідження в перехідний період", 5 - ти підручників та навчальних посібників і т.п.;

Розвивалася також співпраця із іншими вищими навчальними закладами регіону, зокрема: Львівською комерційною академією, Львівським фінансово-економічним інститутом, Луцьким державним технічним університетом та ін.

Окремі чисельні показники співпраці Інституту регіональних досліджень з вищими навчальними закладами і установами Міністерства освіти і науки України (МОН України)

7. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2003 р. динамічно розвивалося міжнародне наукове співробітництво Інституту регіональних досліджень НАН України. В цій галузі Інститут регіональних досліджень НАН України проводив діяльність як в напрямку поглиблення налагодженої наукової кооперації з низкою зарубіжних науково-дослідних установ-партнерів, зокрема із країн Центральної і Східної Європи (Польща, Словаччина, Угорщина), СНД (Білорусь), інших країн (зокрема Німеччини), так і щодо розширення мережі співробітництва із іншими іноземними науковими закладами .

В рамках угод про наукову співпрацю здійснювалось співробітництво з такими зарубіжними науково-дослідними установами:

- Інститутом економіки НАН Білорусі (Білорусь, м. Мінськ);
- Суспільною Вищою школою Підприємництва та Управління (м. Лодзь, Польща);
- Державною вищою школою фахової освіти у Ярославі (Польща, м. Ярослав);
- Політехнікою Свентокшиською в Кельце (Польща, м. Кельце);
- Головним Інститутом гірничої справи (Польща, м. Катовіце);
- Факультетом природничих та гуманітарних знань Пряшівського університету (Словаччина, м. Пряшів);
- Пекінським інститутом міжнародних порівняльних досліджень (КНР, м. Пекін).

За цей період було укладено дві нові угоди про співпрацю, а саме з:

- Вищою економічною школою (м. Білосток, Польща);
- Вищою школою маркетингового управління та іноземних мов (м. Катовіце, Польща);

В рамках розвитку співробітництва з Російською АН директор Інституту академік М.І.Долішній взяв участь в 6-й конференції вчених-економістів НАН України та Російської АН (Москва, 24-26 травня 2003р.), де виступив з доповіддю “ Регіональні форми інтеграції України в СНД”. Наступну 7-му конференцію вчених-економістів НАН України та Російської АН планується провести у Львові на базі Інституту регіональних досліджень НАН України та Західного наукового центру НАН та МОН України.

Слід відзначити, що Інститут стає міжнародним центром підготовки наукових кадрів. У 2003 році зарубіжні вчені захистили тут дисертації: докторську - Р. Федан (Польща), кандидатську - Д. Філеп (Угорщина).

Основною тематичними напрямками міжнародного наукового співробітництва ІРД НАН України в 2003 році були:

- дослідження соціально-економічного механізму розвитку регіонів з метою формування основ регіональної політики в умовах системної трансформації;
  - проблеми економіки та управління в умовах економічних реформ постсоціалістичних країн;
  - стратегічне планування регіонального розвитку;
  - проблеми розвитку українсько-польського прикордоння та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних впливів;
  - соціально-економічні дослідження Карпатського регіону;
  - вивчення позитивного європейського досвіду з питань територіального планування та діяльності єврорегіонів;
- та ін.

Особливо слід виділити такий напрям міжнародного співробітництва, як спільні дослідження проблем розвитку українсько-польського прикордоння та транскордонного співробітництва. Найбільш плідне співробітництво з цієї тематики встановилося між Інститутом регіональних досліджень НАН України та Ярославською Державною вищою школою фахової освіти, результатом якої стало проведення в попередні роки цілої низки спільних семінарів та конференцій з проблем розвитку польсько-українського прикордоння. На основі спорідненості проблематики наукових досліджень та досягнутого рівня співробітництва, враховуючи необхідність належного наукового забезпечення розвитку транскордонного співробітництва прикордонних територій України в умовах вступу Польщі до ЄС, Інститут регіональних досліджень НАН України, спільно із Ярославською державною вищою школою фахової освіти, виступив із пропозицією та почав реалізовувати ідею створення *Спільного Польсько-Українського Інституту транскордонного співробітництва*.

В структурі цього спільного Інституту буде кілька відділів та центр підвищення кваліфікації. В науковому плані він буде кооперованим із іншими науковими установами та вищими навчальними закладами, а в практичному - тісно співпрацювати із центральними та регіональними органами влади, громадськими організаціями, єврорегіональними структурами. Місце розміщення інституту – м. Ярослав (Польща).

Відповідні нормативні документи вже узгоджено обома сторонами на рівні регіональних органів влади (Львівської області та Підкарпатського воєводства) та направлені на розгляд уряду Республіки Польща. Діяльність цієї установи повинна розпочатись в 2004р.

На основі вивчення досвіду функціонування єврорегіонів в інших країнах Європи, зокрема німецько-польських єврорегіонів, було проаналізовано діяльність єврорегіонів в Україні, запропоновано шляхи підвищення їх ефективності. Інститут виступив з ініціативою створення нового єврорегіону “Сян” на базі Підкарпатського воєводства та Львівської області і взяв активну участь у підготовці концепції його діяльності.

У 2003 році розвивалася співпраця із німецькими вченими та фахівцями, започаткована в 2002 р., зокрема співпраця з Міністерством сільського господарства, екології та просторового планування уряду федеральної землі Бранденбург щодо обміну досвідом з актуальних проблем територіального планування та просторового розвитку. Враховуючи актуальність цих питань і необхідність їх належного наукового та методичного забезпечення, в цьому році при ІРД НАН України створено Центр просторового розвитку.

Протягом 2003 року здійснено 21 закордонне відрядження вчених Інституту для участі у міжнародних конференціях, симпозіумах, семінарах, зустрічах та переговорах. За цей період прийнято 19 іноземних вчених.

Інститут був безпосереднім організатором 4 міжнародних форумів в Україні, та 1 - за кордоном (див. також розд. 4). Серед них :

1. **Міжнародний семінар з питань територіального планування та просторового розвитку** (29-30 квітня 2003 р., м. Львів).
2. **Міжнародна науково-практична конференція “Проблеми регіонального розвитку польсько-українського прикордоння”** (2-3 червня 2003 р., м. Ярослав (Польща)).
3. **Міжнародна науково-практична конференція “Регіональна політика: досвід ЄС та його адаптація до умов України”** (3 жовтня 2003 р., м. Львів)

та ін.

Всього науковці Інституту взяли участь в 20 міжнародних конференціях та семінарах, в т.ч. в 6 - за кордоном. Опубліковано 13 статей в зарубіжних наукових виданнях, подано до друку в закордонні видання 17 статей, на наукових конференціях та семінарах за кордоном виголошено 15 доповідей.

Вчені Інституту, спільно з іноземними колегами, беруть участь у 2-х міжнародних проектах:

1. Спільно із німецькими вченими з Берлінського Університету ім. Гумбольдта та Дрезденського Технічного Університету вико-

нується проект ”Аналіз і прогноз розвитку соціально-економічної ситуації і суспільно-політичних процесів в регіоні р. Дністер в контексті перспектив сталого землекористування”, який є складовою частиною проекту під егідою ЮНЕСКО та Федерального міністерства освіти та досліджень ФРН “Трансформаційні процеси в регіоні р. Дністер”.

2. Проект “Економічний та соціальний розвиток Львівської області”, який виконується спільно із Департаментом міжнародного розвитку Бірмінгемського університету, Польсько-британською асоціацією підтримки місцевих органів влади, Американсько-українською фундацією Hart group та ін. . Метою проекту є розробка стратегії розвитку Львівської області. В рамках цього проекту в червні 2004р. заплановано проведення у м. Львові Міжнародної конференції “Регіональний розвиток України в міжнародному контексті”.

Інститут регіональних досліджень НАН України в особі директора, акад. Долішнього М.І., бере участь в роботі Українсько-польської міжурядової Координаційної Ради з питань міжрегіонального співробітництва, Міжвідомчої комісії з проблем транскордонного співробітництва при Міністерстві економіки та з питань європейської інтеграції, а також в засіданнях експертів Карпатського фонду.

ІРД НАН України бере участь в роботі Міжнародної української економічної асоціації. Директор Інституту д.е.н., проф., академік НАН України Долішній М.І. є президентом цієї організації.

Враховуючи попередній досвід міжнародного наукового співробітництва інституту, можна окреслити такі напрями подальшої роботи:

- розширення географії наукового співробітництва Інституту на інші країни;
- активізація науково-дослідної співпраці з країнами СНД з питань регіональних досліджень;
- розгортання діяльності Спільного польсько-українського інституту транскордонного співробітництва:
- співпраця з науковими установами країн Карпатського регіону з питань охорони довкілля та сталого розвитку Карпат;
- взаємне вивчення та адаптація науково-методичних підходів в галузі регіональних досліджень;
- збільшення кількості закордонних публікацій з метою презентації досягнень та зміцнення престижу вітчизняної науки за кордоном.

8. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

При Інституті функціонує аспірантура і докторантура та діє спеціалізована вчена рада по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук з трьох економічних спеціальностей:

- “Підприємництво, менеджмент та маркетинг” (08.06.02);
- “Демографія, економіка праці, соціальна економіка та політика” (08.09.01);
- “Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка” (09.10.01).

Всього за рік на засіданнях спеціалізованої вченої ради Д 35.154.01 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук в Інституті захищено 5 докторських і 19 кандидатських дисертацій.

Аспіранти та здобувачі, які захистили в 2003 р. кандидатські дисертації на засіданні спеціалізованої вченої ради в Інституті регіональних досліджень НАН України:

Докторські дисертації, захищені в 2003р. на засіданні спеціалізованої вченої ради в Інституті регіональних досліджень НАН України

№ п/п	Прізвище, ім'я і по батькові дисертанта	Тема дисертаційної роботи	Науковий консультант	Наукова спеціальність
1.	ЖУК Микола Васильович	Економічні механізми посилення експортної орієнтації виробничо-ресурсного потенціалу Карпатського регіону	д.е.н., проф., акад. НАН України ДОЛІШНИЙ М.І.	08.10.01
2.	МІЗЮК Богдан Михайлович	Теоретико-методологічні основи та інструментальні засоби системного управління підприємствами	д.е.н., проф. ГОНЧАРУК Я.А.	08.06.01
3.	ФЕДАН Роман	Стратегічні фактори активізації транскордонного співробітництва регіонів Польщі та України	д.е.н., проф., акад. НАН України ДОЛІШНИЙ М.І.	08.10.01
4.	ЧУХРАЙ Наталія Іванівна	Формування інноваційного потенціалу промислових підприємств на засадах маркетингу і логістики	д.е.н., проф. КРИКАВСЬКИЙ Є.В.	08.06.01
5.	БУРЯК Петро Юрійович	Теоретико-методологічні основи інтеграційних процесів у сфері підприємництва	д.е.н., проф., акад. НАН України ДОЛІШНИЙ М.І.	08.10.01

Кандидатські дисертації, захищені в 2003р. на засіданні спеціалізованої вченої ради в Інституті регіональних досліджень НАН України

№ п/п	Прізвище, ім'я і по батькові дисертанта	Тема дисертаційної роботи	Науковий керівник	Наукова спеціальність
1.	ТКАЧ Олег Володимирович	Організаційно-економічні важелі формування зовнішньоекономічних зв'язків регіону (на прикладі Івано-Франківської області)	д.е.н., проф. ТКАЧУК І.Г.	08.10.01
2.	ДЕЙНЕКА Анатолій Михайлович	Науково-методичні засади збалансованого розвитку лісогосподарського комплексу регіону (на прикладі Львівської області)	д.е.н., проф., акад. НАН України ДОЛШНІЙ М.І.	08.10.01
3.	ПАК Наталія Тадеушівна	Формування регіональної економічної політики (методи, механізми її реалізації)	д.г.н., проф. ПИСАРЕНКО С.М.	08.10.01
4.	ІВАНЕЦЬ Людмила Володимирівна	Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства	д.е.н., проф. ЗАГОРСЬКИЙ В.С.	08.06.01
5.	КОВАЛЬСЬКА Любов Леонідівна	Оцінка виробничого потенціалу регіону та удосконалення механізму його нарощення	д.е.н., доц. ГЕРАСИМЧУК З.В.	08.10.01
6.	ШМИГАЛЬ Денис Анатолійович	Розвиток виробничої інфраструктури регіону в умовах ринкової економіки	д.е.н., проф. БЄЛСЬКИЙ П.Ю.	08.10.01
7.	ШТАНГРЕТ Андрій Михайлович	Попередження та уникнення банкрутства промислових підприємств (на прикладі підприємств поліграфічної промисловості)	д.е.н., проф., акад. НАН України ДОЛШНІЙ М.І.	08.06.01
8.	МАНИЛІЧ Михайло Іванович	Регіональний господарський комплекс: особливості відтворення в умовах трансформації	д.е.н., проф. ШКОЛА І.М.	08.10.01
9.	ОСТРОВЕРХОВ Віктор Михайлович	Сільський ринок праці в умовах трансформації економіки України (на прикладі Тернопільської області)	к.е.н., проф. КАЧАН Є.П.	08.09.01
10	РИНДЗАК Ольга Тадеївна	Мотиваційні механізми активізації політики зайнятості в Україні (на прикладі Львівської області)	д.е.н., проф. ВОВКАНИЧ С.Й.	08.09.01
11	ЗИБАРЕВА Оксана Василівна	Трансформація соціально-економічного розвитку регіону в період ринкових перетворень (на матеріалах Чернівецької області)	д.е.н., проф. ЄВДОКИМЕНКО В.К.	08.10.01
12	ГОРОВА Анна Олександрівна	Регулювання регіонального ринку праці в системі соціально-економічних відносин	к.е.н., доц. ЗЛАТОПОЛЬСЬКИЙ О.Ф.	08.09.01
13	КОРЕЦЬКИЙ Юрій Михайлович	Формування та реалізація інноваційної політики в регіоні (на прикладі Волинської області)	д.е.н., проф. ПАВЛОВ В.І.	08.10.01

Засідання спеціалізованої вченої ради Інституту регіональних досліджень НАН України

№ п/п	Прізвище, ім'я і по батькові дисертанта	Тема дисертаційної роботи	Науковий керівник	Наукова спеціальність
14	БОЙЧУК Руслан Мирославович	Управління формуванням та використанням інвестиційного потенціалу промислових підприємств	д.е.н., проф. БОЙКО Є.І.	08.06.01
15	ШЕВЧЕНКО Інна Бориславівна	Регулювання регіонального ринку праці за умов структурної трансформації економіки (на прикладі Тернопільської області)	к.е.н., доц. БРИЧ В.Я.	08.09.01
16	ФЛЕП Дюла	Еколого-економічні засади розвитку прикордонних регіонів України та Угорщини	д.е.н., проф., чл-кор. НАН України МІКЛОВДА В.П.	08.10.01

№ п/п	Прізвище, ім'я і по батькові дисертанта	Тема дисертаційної роботи	Науковий керівник	Наукова спеціальність
17	НОДЖАК Любов Степанівна	Демографічні та соціально-економічні чинники формування і використання інтелектуального потенціалу за ринкових перетворень	д.е.н., проф., акад. НАН України ДОЛІШНИЙ М.І.	08.09.01
18	ЯЗВІНЮК Борис Михайлович	Особливості впливу комунальної власності на економічний розвиток регіону	д.е.н., проф., акад. НАН України БУРКИНСЬКИЙ Б.В.	08.10.01
19	ДАЦИШИН Маркіян Богданович	Тенденції розвитку інвестиційної політики в Україні та її оцінка на регіональному рівні	д.е.н., проф. ПОБУРКО Я.О.	08.10.01

В аспірантурі навчається 41 аспірант, з них з відривом від виробництва – 9, без відриву від виробництва – 22, за цільовим призначенням – 10. Із них з наукової спеціальності: 08.06.01 – 11; 08.06.02-14, 08.09.01 – 1; 08.10.01. – 15 .

В докторантурі навчається 8 осіб.

9. ПУБЛІКАЦІЇ

У 2003 році опубліковано 11 **монографій**:

1. *Інфраструктурне забезпечення конкурентної економіки регіонів (методологія і механізми)* / Під ред. П.Ю. Беленького / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – 340 с. (16,2 д.а.)

У монографії з позицій сучасного рівня економічної науки досліджено методологію та механізми формування ринкової економіки України, зростання конкурентоспроможності якої пов'язано з ефективним функціонуванням інститутів ринкової інфраструктури.

На підставі аналізу зарубіжного і вітчизняного досвіду в монографії висвітлено методологічні основи і механізми формування інфраструктури ринків товарів і послуг, капіталів, а також виробничої, комунікаційної та інформаційної інфраструктур. Методичні підходи щодо підвищення дієвості ефективно функціонуючої інфраструктури сприятимуть зростанню економіки регіонів і України в цілому.

2. *Шевчук Л.Т. Медико-соціальні аспекти використання трудового потенціалу: регіональний аналіз і прогноз* / Наук. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – 489 с. (29,25 д.а.)

У монографії висвітлені сучасні теоретичні та методичні засади дослідження медико-соціальних аспектів використання трудового потенціалу і прикладні завдання їх урахування при аналізі й прогнозі регіонального трудовикористання, запропонована модель регіонального аналізу і прогнозу медико-соціальних аспектів використання трудового потенціалу. сформовано та проаналізовано можливі медико-соціальні цілі регіонального трудовикористання в різних економічних моделях і типах стратегій соціально-економічного розвитку регіону.

3. *Стадницький Ю.І., Саган Т.Л. Амортизація?!*: Монографія. – Львів: Львівський інститут менеджменту, 2003. – 142 с. (9,94 д.а.)

У монографії досліджуються економічні аспекти знецінення основних засобів унаслідок впливу чинників фізичного й морального старіння. Обґрунтовується необхідність трактувати амортизацію як реакцію власників основних засобів на їх знецінення, яка може проявлятися у різноманітних формах. Досліджується сутність амортизаційної політики держави, її можливості та задачі. Аналізується

світовий та вітчизняний досвід державної амортизаційної політики. Обґрунтовуються шляхи її удосконалення.

4. *Притула О.В.* Мотиваційні механізми та їх використання у сфері підприємництва. – Львів: ІРД НАН України. – 2003. – 216 с. (12,44 д.а.)

Досліджені теорії мотивації та їх використання в різних економічних системах. Обґрунтовано напрями формування мотивації праці в Україні в умовах становлення ринкових відносин та представлено методику аналізу мотиваційних механізмів у сфері малого бізнесу. Запропоновано методичні підходи до розробки і використання мотиваційних механізмів заохочення до підприємницької діяльності та оцінка їх ефективності.

5. *Крайник О.П.* Економічний розвиток регіону / За ред. акад. М.І.Долішнього. – Львів: Ліга–Прес, 2002.– 294 с. (16,92 арк.)

Досліджуються складові економічних процесів, що забезпечують економічний розвиток регіону. Обґрунтовано необхідність стратегічного планування як інструменту для визначення напрямків регіонального економічного розвитку. Визначені основні підходи до промислової політики та виділена роль малого і середнього бізнесу як важливих джерел економічного розвитку регіону. Розглядаються проблеми та шляхи залучення інвестицій підприємствами регіону. Особлива роль відводиться дослідженню проблем бюджетного регулювання на регіональному рівні їх змін у цьому процесі після прийняття Бюджетного кодексу України.

6. *Федан Р.* Регіональні фактори активізації транскордонної співпраці Польщі та України. / Наук. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003.– 336 с. (19,15 д.а.)

Розглядаються теоретико–методологічні аспекти формування регіональної політики у прикордонних регіонах та транскордонної співпраці. Дається порівняльний аналіз розвитку прикордонних воєводств і областей Польщі та України, акцентується увага на проблемах транскордонної співпраці і чинниках, що її стимулюють та ускладнюють. На базі використання динамічних моделей робиться спроба оцінки та прогнозування переміщень через кордон осіб та

транспортних засобів, що дає можливість планувати роботу прикордонної інфраструктури. Розглядаються основні напрямки активізації транскордонної співпраці, у т.ч. шляхи формування єврорегіональних структур.

7. *Комарницький І.М.* Регіональна політика організаційно-економічної підтримки малих підприємств / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – 237с. (14,8 д.а.).

В монографії досліджено регіональні проблеми створення та функціонування малих підприємств. Обґрунтовані необхідність їх організаційно–економічної підтримки. Висвітлено світовий та вітчизняний досвід організаційно–економічної підтримки малого підприємництва. Запропоновано шляхи формування цілісної та гармонійної системи підтримки малих підприємств в регіонах України.

8. *Буряк П.Ю.* Інтегровані підприємницькі структури: перспективи розвитку в Україні: Монографія – Львів: Логос, 2003. – 564 с. (34,02 д.а.)

В монографії досліджуються теоретичні та методологічні аспекти створення в Україні інтегрованих підприємницьких структур (ІПС), здатних виступити агентами держави у справі стабілізації економічного зростання та забезпечення конкурентноспроможності української економіки в міжнародному масштабі. На основі аналізу інтеграційних процесів у сфері підприємництва, оцінки потенціалу та реального впливу ІПС на підвищення ефективності національної економіки в умовах світової глобалізації автор обґрунтовує концепцію прискореного входження України у світовий економічний простір на паритетних засадах

9. *Ліманський А.* Організаційно–економічні механізми підвищення ефективності промислових підприємств в умовах трансформації та євроінтеграції (на прикладі промислових підприємств Польщі та України) / Наук.ред. д.е.н. проф. Беленький П.Ю. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – 520с. (29,64 д.а.)

В монографії досліджуються проблеми економічної ефективності функціонування промислових підприємств, зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на ці процеси. Розглядаються теоретичні та

методологічні передумови розвитку організаційно–економічних механізмів підвищення ефективності функціонування підприємств, їх сучасний стан та необхідні зміни в умовах трансформації та євроінтеграції. За результатами аналізу запропоновані шляхи реструктуризації промисловості і розвитку організаційно–економічних механізмів інтеграції з ЄС як умови ефективного функціонування підприємств. Зроблено висновки щодо використання досвіду Польщі для підвищення ефективності функціонування промислових підприємств України.

10. Організаційно–економічне забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону / Ред. кол.: наук. ред. д.е.н., проф.. Бойко Є.І. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – 192с. (10,9 д.а.)

У монографії досліджено сучасні проблеми, тенденції і стан інноваційного розвитку промисловості регіону. Розглянуто проблеми структурної перебудови і відтворення виробничого потенціалу; висвітлено питання правового забезпечення інноваційної діяльності, механізми її регулювання в зарубіжних країнах.

Розроблено економіко–математичні моделі інноваційного розвитку промисловості, визначення ефективності інноваційно–інвестиційних процесів. Обґрунтовано механізми регулювання та напрямки вдосконалення управління інноваційним розвитком промисловості регіону, методи оцінки ефективності інноваційних проектів на підприємствах. Розроблено методичні положення стосовно інноваційного розвитку виробничого потенціалу підприємств, формування цінової політики, оцінки інвестиційної привабливості підприємств.

11. *Музика П.М.* Інноваційні структури підприємницької діяльності в агропромисловому виробництві західного регіону України (на прикладі Львівської області). – Львів: Арал, 2003. –175 с. (10,93 д.а.)

Видання рекомендується широкому колу фахівців, які займаються питаннями створення інфраструктури агропромислового виробництва, а також розраховане на науковців, спеціалістів регіонального управління та місцевого самоврядування, представників громадських організацій, аспірантів.

Навчальні посібники:

1. *Розміщення* продуктивних сил і регіональна економіка: Навчальний посібник / Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. – Львів: Національний університет “Львівська політехніка” (Інформ.-видавн. центр “Інтелект+” Інституту післядипломної освіти), “Інтелект–Захід”, 2003. – 256с.
2. *Злупко С.М. М.* Туган–Барановський. Основи політичної економіки. Наук. ред.автор передмови та вступ. статті С.М. Злупко. – Львів: Видавн.центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 628с.
3. *Злупко С.М.* Основи екогемології: тексти лекцій і програмно–методичне забезпечення. –Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка. – 2003. – 240с.
4. *Стадницький Ю.І., Товкан О.Е.* Розміщення виробництва: Текст лекцій. – Львів: НУ “Львівська політехніка”, 2003. – 108 с.
5. *Стадницький Ю.І., Данилович Т.Б., Руда О.І.* Економіка природокористування: Текст лекцій. – Львів: НУ “Львівська політехніка”, 2003. – 92 с.
6. *Малахів І.М., Павличенко П.Г., Грицишин П.М.* Місцевий план дій з охорони довкілля (МПДОД): посібник для тренерів та громад. – К.: ДІА, 2003. – 48 с.

Брошури, препринти, методичні рекомендації

1. *Долішній М.І., Максимчук М.В.* Регіональна соціально–економічна політика в Україні: проблеми розвитку та пошуки шляхів удосконалення Препр. наук. доп. / ІРД НАН України, Львів, 2003. – 43с.– 1,9 д.а.
2. *Вовканич С.Й., Копистянська Х.Р.* Людський вимір інноваційного потенціалу. Препр. наук. доп. / ІРД НАН України, Львівський державний центр науково–технічної і економічної інформації: – ВПВ ЛьвДЦНТЕІ Львів, 2003. – 67 с. 5,1д.а.
3. *Добрянська О.* Дослідження ринку реклами у Львівській області (1998–2002рр.). Препр. наук. доп. / ІРД НАН України: – Львів, 2003. – 44с. –2 д.а.
4. *Мілашовська О.І.* Прикордонні регіони в контексті розвитку національної економіки України. – Препр. наук. доп. / ІРД НАН України, 2003. – 47с. – 2,0 д.а.

5. *Ноджак Л., Садова У., Цапок С.* Демографічна політика в Україні (регіональні аспекти формування і реалізації). Препр. наук. доп. / ІРД НАН України, Львів, 2002. – 88с. – 5,5 д.а.
6. *Кравців В.С., Колодійчук І.А., Грицишин П.М., Стадницький Ю.І.* Карпатський регіон: сучасний стан, проблеми, перспективи сталого розвитку / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – 83 с. (5,81 д.а.)
7. *Критерії та індикатори сталого розвитку лісової галузі України.* Методичні рекомендації з питань ведення та управління лісовим господарством / За редакцією академіка УААН О.І. Фурдичка. – К.: Нора-прінт, 2003. – 138 с. (9,66 д.а.)
8. *Мінеральні води та курорти Львівщини* / Під ред. Матоліча Б.М. – Львів: “Видавництво Палітра Друку”, 2003. – 96 с. (6,7 д.а.)
9. *Провідні вчені Західного регіону України (Економіка та право).* Довідкове видання./ Ред. кол.: відп.редактор акад.М.І.Долішній. – Львів, 2003. –248с.(16,6 д.а.).
10. *Бойко Є.І., Бойчук Р.М.* Методичні рекомендації для оцінки інвестиційної привабливості підприємств / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Львів, 2003.– 26 с.– 1,6 д.а.
11. *Беленький П.Ю., Гомольська Н.І., Шмигаль Д.А.* Препринт “Визначення пріоритетних напрямів і рекомендації щодо розвитку виробничої інфраструктури в умовах глобалізації (регіональні аспекти)” / Відп. ред. П.Ю. Беленький – Львів, 2003. – 84 с. (Препр. наук. доп./ ІРД НАН України) (4,5 д.а.)
12. *Беленький П.Ю., Шевченко–Марсель В.І., Другов О.О.* Фінансовий ринок та його інфраструктура в умовах глобалізації (проблеми, перспективи, регіональні аспекти). / Відп. ред. П.Ю. Беленький – Львів, 2003. – 48 с. (Препр. наук. доп./ ІРД НАН України). (2,6 д.а.)

Періодичні наукові видання інституту:

Інститут видає щоквартальний **науково–практичний журнал “Регіональна економіка”** та додаток до нього “Регіони України. Економіко–статистичні порівняння”. Заснований в 1996 році, виходить щоквартально.

В журналі висвітлюються теоретичні та прикладні питання, пов’язані з формуванням та реалізацією державної регіональної

політики в Україні, проблеми соціально-економічного життя її регіонів. Подаються офіційні матеріали, ділова інформація, повідомлення, рецензії.

В 2003 р. вийшли 4 номери журналу загальним обсягом 92 д.а.

Збірник наукових праць “Соціально–економічні дослідження в перехідний період”, свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5911 від 05.03.2002 р. Періодичність видання 6 – разів на рік.

Тематична спрямованість: публікація оригінальних і оглядових робіт з проблем теорії і практики реформування економіки, соціально–економічного і науково–технічного розвитку, територіального управління і самоврядування, інвестиційної діяльності, екології, фінансів і банківської справи.

В 2003 році вийшли з друку 6 випусків періодичного збірника, а саме:

1. Соціально-економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.) Вип. 1 (XXXIX): Економічні проблеми ринкової трансформації України / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Відп. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.– Львів, 2003.– 602 с.
2. Соціально–економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.) Вип. 2 (XL): Механізм реалізації регіональної політики. В 2–х част. Частина 1 / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Відп. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.– Львів, 2003.– 277 с.
3. Соціально–економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.) Вип. 2 (XL): Механізм реалізації регіональної політики. В 2–х част. Частина 2 / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Відп. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.– Львів, 2003.– 286 с.
4. Соціально–економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.) Вип. 3 (XLI): Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.– Львів, 2003.– 479 с.
5. Соціально-економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.)– Вип 4 (XLII): Фінансова політика приватизованих

- підприємств і механізми її реалізації / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Ред.кол.:відп. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.– Львів, 2003.– 414 с.
6. Соціально-економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.).– Вип 5 (XLIII). В 3–х ч. Частина I: Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Ред.кол.:відп. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.– Львів, 2003.– 458 с.
  7. Соціально-економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.).– Вип 5 (XLIII). В 3–х ч. Частина II: Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Ред.кол.:відп. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.–Львів, 2003.– 458 с.
  8. Соціально-економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.).– Вип 5 (XLIII). В 3–х ч. Частина III: Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Ред.кол.:відп. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.– Львів, 2003. – 372 с.
  9. Соціально-економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.).– Вип 6 (XLIV). – Інноваційний розвиток економіки / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Ред.кол.:відп. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України М.І. Долішній.– Львів, 2003.

Статті

– в наукових журналах:

1. *Беленький П.Ю., Люткевич В.Б.* Методологічні підходи і методика аналізу інфраструктури ринку праці в контексті маркетингових концепцій // Регіональна економіка. – 2003. – №2. – С.44–56.
2. *Бойко Є.І., Бондарчук–Грита Г.В.* Підвищення ефективності використання виробничих ресурсів на основі впровадження досягнень НТП //Регіональна економіка .– Львів, 2003 .– №1(27). – С. 18–24.

3. *Важинський Ф.А., Іванішин М.В.* Роль підприємництва в активізації інноваційної діяльності // *Економіка промисловості – Донецьк*, 2002. – № 4(18). – С. 87–90.
4. *Гомольська В.В.* Організаційно–економічні аспекти покращення інвестиційного клімату регіону // *Регіональна економіка.*–2003.– №3.– С.62–71.
5. *Горлач Н.Ю.* Соціально–культурні та колективні цінності як складові формування корпоративної культури // *Регіональна економіка.*–2003.– № 1.– С. 213–220.
6. *Гулич О.І.* Фінансово–економічні результати функціонування суб'єктів рекреаційного господарства та проблеми реформування галузі // *Регіональна економіка.* – 2003. – № 1. – С. 233–238.
7. *Демченко В.В.* Організація територіального планування в федеральних землях Бранденбург та Берлін // *Регіональна економіка.* – 2003. – № 2. – С. 180–191.
8. *Демченко В.В.* Нові перспективи українсько–польського наукового співробітництва // *Регіональна економіка.* – 2003. – №2.– С. 234–236.
9. *Денис О.Б.* Аналіз результатів використання акціонерного капіталу в Україні // *Регіональна економіка.*–2003.– №3.– С.107–114.
10. *Долішній М.І.* Персоналії і теорії української економічної думки // *Економіст.* – 2003. – С.57.
11. *Долішній М.І.* Про економічну стратегію ефективності зайнятості // *Регіональна економіка.* – Львів, 2003. – №1(27). – С. 275–277.
12. *Долішній М.І., Демченко В.В., Мікула Н.А.* Концептуальні підходи до створення польсько–українського єврорегіону “Сян” на основі узагальнення досвіду єврорегіонів на західному кордоні Польщі // *Регіональна економіка.* –Львів, 2003. – №1(27). – С.69–82.
13. *Долішній М.І.* Регіональна політика і просторове планування. Досвід територіальної організації у ФРН // *Вісник НАН України.* – 2003. – №6. – С 48–53.
15. *Долішній М.І., Злупко С.М.* Основи регіоналізації: концептуальний підхід // *Регіональна економіка.* – 2003. – №3. – С.7–17.
16. *Долішній М.І.* Чим більше інновацій, тим швидший розвиток // *Столичний регіон: загальнонаціональний науковий журнал.* – 2003. –№1. – С.31–39.

17. Дуцяк І.С., Кравців В.С. Використання та охороні природно–ресурсного потенціалу Волині – вагому наукову підтримку // Регіональна економіка. – № 4. – 2002. – С. 325–328.
18. Вовканич С.Й., Копистянська Х.Р. Національний шлях до інноваційного розвитку та творчість молоді // Молодь і ринок, 2003. – №3. – С.3–18.
19. Вовканич С.Й. “ДІМ” нації і глобалізаційні тенденції // Вісник НАН України. – 2003. – №4. – С.48–54.
20. Вовканич С.Й. До питання стратегії розвитку України: соціогуманістичний аспект // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – №8. –С. 70–89.
21. Вовканич С.Й., Копистянська Х.Р. Соціогуманістична візія стратегії сталого розвитку: регіональний, національний і глобальний аспекти // Регіональна економіка. – №2. – 2003.
22. Габрель М.М. Земельна складова в реструктуризації та ліквідації неплатоспроможних підприємств // Регіональна економіка. – 2003. – №2. – 110–117.
23. Габрель М.М. Актуальні питання просторового розвитку та територіального планування // Регіональна економіка.– 2003. – №2. – С.233–234–109.
24. Геншафт Л.Г. Особливості функціонування туристичного ринку // Регіональна економіка . – 2002. – №4. – С.287–293.
25. Іщук С.О. Податкові важелі стимулювання економічного розвитку промислових підприємств України // Регіональна економіка – 2002. – №4.– С.76–81.
26. Злупко С.М., Долішній М.І. Актуальне видання української регіоналістики // Вісник НАН України. – 2003. – №1. – С.67–69.
27. Злупко С.М. Дослідження регіональних факторів українсько–польського транскордонного співробітництва. – Економіка України. – 2003. – №10. – С.94–95.
28. Злупко С.М. Фінанси України. – 2003. – №3. – С. 144–146.
29. Злупко С.М. Управління фінансами фірми // Економіст. – 2003. – №3. – С. 48.
30. Злупко С.М, Богиня Д., Семикіна М. Трудовий менталітет у системі мотивації праці // Україна: аспекти праці. – 2003. – №2. – С. 51.

31. *Злупко С.М.* Дослідження теоретичних та прикладних аспектів сучасної регіональної соціально–економічної політики держави // *Регіональна економіка.* – 2003. – №1. – С.258–261.
32. *Злупко С.М.* Монографія про минуле і сучасне банків Львова // *Регіональна економіка* – 2003. – №2. –С.246–249.
33. *Люткевич В.Б.* Моделі зниження податкового тиску на доходи фізичних осіб // *Регіональна економіка.* – 2002. – №2. – С.245–248.
34. *Люткевич О.М., Люткевич В.Б.* Маркетингові основи розвитку інфраструктури ринку праці України // *Україна: аспекти праці.* – 2003. – №1. –С.3–10.
35. *Люткевич О.М.* Вихідні положення щодо визначення принципів побудови раціональних грошових потоків на підприємстві // *Регіональна економіка.*–2003.– №1 . – С. 138–143.
36. *Мікула Н.А.* Перспективи участі областей України в євро регіонах // *Економіка промисловості.* – 2003. – № 1 (19). – С. 34-39.
37. *Мікула Н.А.* СЕЗ і ТПП в Україні: бути чи не бути? // *Економіст.* – 2003. – № 4.
38. *Мікула Н.А.* Транскордонне співробітництво та облаштування кордону України // *Економіка промисловості.* – 2002. – № 3 (17). – С. 44-51.
39. *Мікула Н.А., Матвеев Є.Є.* Науково–практичний семінар “Регіональна політика та транскордонне співробітництво” // *Регіональна економіка.* – 2003. – №2. – С. 240-243.
40. *Палига Є.М.* Корпоративне управління як спосіб забезпечення економічної безпеки підприємств // *Регіональна економіка.* – 2003. – №2. –С.106–109.
41. *Побурко Я.О., Кардаш В.І.* Рецензія. Маркетингове прогнозування споживчого попиту з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств //“*Регіональна економіка*” 2003 №1, – С. 263–267.
42. *Риндзак О.Т.* Мотиваційний механізм активізації політики зайнятості в Україні // *Регіональна економіка.* – 2003, – №1 – С.252–257.
43. *Самольотов П.В.* Оцінка та особливості соціально–економічного стану гірських районів Львівської області // *Регіональна економіка.* – 2002. – № 4. – с. 135–141.

44. Семів Л.К. Соціально–економічні пріоритети економічної безпеки у контексті розвитку людського потенціалу // Економіка промисловості. – 2003. – №1. С.195–203.
45. Слободян Л.В. Інформація про науково–практичний семінар “Статистика – чинник управлінської культури і бізнесу // Регіональна економіка. – 2003. – №3. – С. 230–232.
46. Стадницький Ю.І. Фінансовий аспект удосконалення екологічної політики в Україні // Фінанси України. – 2002. – № 11. – С. 10–22.
47. Стадницький Ю.І., Саган Т.Л. Амортизаційна політика як потенційний чинник поліпшення інвестиційного клімату в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – № 11. – С. 33–37.
48. Стадницький Ю. І., Саган Т.Л. Амортизаційна політика в Україні: історія розвитку, існуючий стан та шляхи удосконалення // Економіст. – 2002. – № 12. – С. 34–38.
49. Стадницький Ю.І. До проблеми концепції екологічної політики України і механізму її реалізації // Економіка України. – 2003. – № 1. – С. 75–79.
50. Фрис Р.Д., Куйбіда В.С. Механізми взаємодії державної системи управління і органів місцевого самоврядування // Регіональна економіка . – 2003. – №1. – С.91–96.
51. Цапок С.О., Ноджак Л.С. Сучасний стан і перспективи демографічного розвитку України // Регіональна економіка. – 2003. – №1. – С.82–91.
52. Шевченко–Марсель В.І., Другов О.О. Шляхи активізації фінансово–інвестиційної діяльності в транскордонному регіоні. // Регіональна економіка. – 2003. – № 3. – С. 55-62.
53. Шевчук Л.Т., Денисов Ю.Д., Савельєв Л.А. Регіональний дискурс: сутність, еволюція, сучасні уявлення, перспективи розвитку // Регіональна економіка. – 2003. – № 1. – С.179–185.

– в збірниках наукових праць ІРД НАН України:

1. Андел І.В. Врахування негативних наслідків забруднення виробничого середовища на підприємствах у процесі приватизації // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її

- реалізації. (Зб. наук. пр.) Вип.4 (XLI)/ НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 355–363.
2. *Андел І.В.* Інформаційно–статистичне забезпечення стану навколишнього природного середовища у євро регіоні. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.) Вип.5 (XLIII) Ч.3 / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 61–71.
  3. *Андел І.В.* Міжнародні стандарти Системи Управління Середовищем як ринково орієнтований механізм. //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Транскордонне співробітництво, ринкова інфраструктура та фінансово–інвестиційна діяльність. (Зб. наук. пр.) Вип. 6 (XXXVII) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 653–658.
  4. *Андел І.В.* Підходи до економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища у регіоні. // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. (Зб. наук. пр.) Вип.2 (XL) Ч.1 / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 112–118.
  5. *Андрусішин Н.І.* До питання якості прогнозування регіональних ринків праці в Україні // Соціально–економічні дослідження в перехідний період: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Ч.3. – Львів, 2003. – С.319–327.
  6. *Беленький П.Ю.* Регіональна політика та ринкова інфраструктура // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – Ч. I. – С. 122–129.

7. *Бондарчук–Грима Г.В.* Приватизаційні передумови раціонального використання виробничих ресурсів /Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації (Щорічн. наук. пр.). Випуск XLII / НАН України, Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С.316–323.
8. *Бондарчук–Грима Г.В.* Мотиваційні стимули підвищення результативності діяльності підприємств / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Щорічн. наук. пр.). Випуск 6 (XLIV). В 4–х ч./ НАН України, Інститут регіональних досліджень. – Ч.1. – Львів, 2003. – С.99–105.
9. *Бойко Є.І., Горин М.П.* Економічні протиріччя в сучасних інноваційних процесах /Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Щорічн. наук. пр.) / НАН України, Інститут регіональних досліджень.– Львів, 2003.
10. *Бойко Є.І., Горин М.П.* Механізми регулювання розвитку промислового виробництва регіону /Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України, Інститут регіональних досліджень.– ч. 1.– Львів, 2003.– С. 142–150.
11. *Важинський Ф.А., Іванішин М.В.* Поглиблення коопераційних зв'язків промислового виробництва / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НА Н України, 2003р. – С.305–309.
12. *Дивеев–Киреленко О.Р., Дячук Л.Л.* Аналіз збуту і обсяги виробництва у бізнесі будівельних матеріалів України: спроба щодо кластерного підходу / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.324–335.
13. *Вовканич С.Й., Копистянська Х.Р.* Соціогуманістичний вектор інноваційної політики: виклики євроінтеграції та регіональні

- імперативи // Соціально–економічні дослідження в перехідний період: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Ч.3. – Львів, 2003. – С.190–200.
14. *Вовканич С.Й., Копистянська Х.Р.* Соціогуманістичне забезпечення інтелектуального потенціалу в контексті регіональної інноваційної політики // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. – Львів, 2003. – Ч.1. – С.25–33.
  15. *Габрель М.М.* Принципи просторової організації та розвитку містобудівних систем // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. – Львів, 2003. – ч.1. – С.70–80.
  16. *Гомольська В.В.* Принципи формування інвестиційної стратегії компанії. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.71–85.
  17. *Гомольська В.В.* Організаційні аспекти інвестиційної підтримки підприємництва в регіоні / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. Випуск 5 (XLIII). – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.366–373.
  18. *Гомольська Н.І.* Пряме державне регулювання як засіб регіональної політики (досвід країн з ринковою економікою) // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відпов. редактор академік НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – Ч. I. – С. 281–288.
  19. *Горlach Н.Ю* Вплив приватизації на акціонування підприємств і розвиток фондового ринку в Україні. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика привати-

- зованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С. 268–276.
20. *Грота Я.В.* Фінансове забезпечення оновлення виробничого апарату підприємств / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Щорічн. наук. пр.). Випуск 6 (XLIV). В 4–х ч./ НАН України, Інститут регіональних досліджень. – ч.1. – Львів, 2003. – С.25–38.
21. *Грицишин П.М.* Партнерство у формуванні регіональних планів екологічних дій – елемент забезпечення сталого розвитку території // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації. Випуск 5 (XXXVI). / НАН України Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Львів, 2003. – С. 96–101.
22. *Гулич О.І.* Євроінтеграційні та регіональні аспекти сталого розвитку Карпатського регіону // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – ч. III. – Львів, 2003. – С. 101–107.
23. *Гулич О.І.* Актуальні питання інформаційного забезпечення розвитку туристично–рекреаційного бізнесу в регіоні // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації. Випуск 5 (XXXVI). / НАН України Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Львів, 2003. – С. 553–563.
24. *Данилишин В.І.* Класифікація факторів забезпечення беззбиткової діяльності підприємства / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Транскордонне співробітництво, ринкова інфраструктура та фінансово–інвестиційна діяльність (Зб. наук. пр.). Випуск 6 (XXXVII) / НАН України, Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2002. – С. 587–591.
25. *Данилишин В.І.* Методи вибору стратегії беззбиткової діяльності підприємств / Соціально–економічні дослідження в перехідний

- період. Інноваційний розвиток економіки (Щорічн. наук. пр.). / НАН України, Інститут регіональних досліджень.– Львів, 2003. – С.146–151.
26. *Дацшин М.Б.* Інвестиційний рейтинг регіонів України та формування регіональної інвестиційної політики //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів 2003. – С. 158–167.
27. *Денис О.Б.* Виявлення сильних та слабких сторін акціонерної політики (соціологічний аспект) / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансові механізми активізації підприємництва в Україні. – Вип. 2 (XXXIII). – Част. 1. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – С. 272–277.
28. *Денис О.Б.* Напрямки вдосконалення емісійної політики АТ. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003 р. – С.147–156.
29. *Дивеев–Киреленко О.Р., Дячук Л.Л.* Аналіз збуту і обсяги виробництва у бізнесі будівельних матеріалів України: спроба щодо кластерного підходу. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.324–335.
30. *Долішній М.І.* Внутрішньодержавна і міжнародна регіональна інтеграція в Україні: головна мета і стратегічні цілі розвитку // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. –Львів, 2003. – ч.1. – С.6–14.
32. *Долішній М.І., Караванський О.В.* Науково–технічний потенціал та інноваційний розвиток регіонів України // Соціально–економічні дослідження в перехідний період: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. акад. НАН України М.І. Долішній. – Ч.3. – Львів, 2003. – С.236–245.

32. *Долішній М.І.* Роль стратегій соціально–економічного розвитку областей у реалізації сталого розвитку України. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації (Збірн. наук. праць). Вип. 5 (XXXVI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2002. – С. 3–12.
33. *Долішній М.І.* Наукові здобутки регіоналістики: її проблеми і перспективи розвитку. // Соціально–економічні дослідження в перехідний період (Зб. наук. пр.).– Вип. 5 (XLIII): Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України.– Ч. I / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2002.– С. 22–36.
34. *Долішня Б.О.* Умови забезпечення та зміцнення фінансової стійкості підприємств малого бізнесу. / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.143–147.
35. *Долішня М.М.* Проблеми і перспективи інвестування підприємництва в Україні / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансові механізми активізації підприємництва в Україні. – Вип. 2 (XXXIII). – Ч. 1. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – С.155–158.
36. *Долішня М.М.* Посилення ролі венчурного капіталу в прискоренні темпів розвитку інноваційного підприємництва. / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.178–188.
37. *Другов О.О.* Місце банків в інвестиційному процесі // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації. (Зб. наук. пр.). Випуск 1 (XXXIX) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – С. 408-412.
38. *Затхей А.Р.* Механізми формування і реалізації фінансової політики підприємств. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих

- підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.118–128.
39. *Злупко С.М.* Наукові детермінанти механізму формування та реалізації ефективної регіональної політики // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип.. 2/XL. –Львів, 2003. – Ч.1. – С.18–25.
40. *Злупко С.М.* Культурологічні засади адаптації досвіду регіональної політики країн ЄС до сучасних українських умов // Соціально–економічні дослідження в перехідний період: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Ч.3. – Львів, 2003. – С.172–180.
41. *Іванух Р.А., Жовтанецька О.О.* Державні та ринкові механізми стимулювання розвитку економіки України // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. –Львів, 2003. – ч.1. – С.80–86.
42. *Іщук С.О.* Методологічні засади формування фінансової стратегії розвитку підприємства. // Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.37–48.
43. *Іщук С.О.* Проблеми формування цільових комплексних програм розвитку промислового виробництва регіонів. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. Випуск 5 (XLIII). – Львів: ІРД НАН України, 2003 р. – С.294 –301.
44. *Іщук С.О.* Інноваційні засади розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Щорічн. наук. пр.). / НАН України , Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003.
45. *Кардаш В.І.* Методологічні засади визначення однорідності економічного розвитку регіонів. Соціально–економічні дослід-

- ження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації. (Зб. наук. пр.) Вип.4 (XLI)/ НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 363–372.
46. *Кардаш В.І., Янковська Л.* Місце Карпатського регіону в економічному зростанні України //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI)/ НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів 2003. – С. 125–135.
47. *Карташян О.В* Класифікація джерел інвестиційного забезпечення підприємницьких структур. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С. 90–99.
48. *Козоріз М.А., Смовженко Т.С.* Етапи становлення і проблеми розвитку підприємництва в Україні /Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансові механізми активізації підприємництва в Україні. – Вип. 2 (XXXIII). – Ч. 1. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – С.74–80.
49. *Козоріз М.А., Смовженко Т.С.* Особливості формування фінансової політики держави і підприємств стосовно розвитку приватизованих об’єктів / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.3–17.
50. *Козоріз М.А.* Вплив підприємництва на розв’язання соціально–економічних проблем розвитку регіонів. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. Випуск 5 (XLIII). – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.188–194.
51. *Колодійчук І.А., Білик Р.Р.* Природно–ресурсні передумови забезпечення сталого розвитку України // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних

- досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – ч. III. – Львів, 2003. – С. 91–100.
52. *Коломієць Н.І.* Фінансові проблеми малого бізнесу в Україні. / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.136–143.
53. *Ковний Ю.О.* Оцінка процесів взаємопоглинання, як складової частини розвитку акціонерних товариств // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 445–453.
54. *Копач М.В., Воробель А.П., Григоренко О.В.* Екологічні регламенти розвитку рекреаційно–туристичного господарства Львівської області // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації. Випуск 5 (XXXVI). / НАН України Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Львів, 2003. – С. 219–224.
55. *Кравців В.С., Колодійчук І.А., Гуляєва Н.О., Ковалюк М.Й.* Регіональні екологічні програми: принципи формування, результати реалізації (досвід Львівської області) // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації. Вип. 5 (XXXVI). / НАН України Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. акад. НАН України М.І. Долішній. – Львів, 2003. – С. 76–90.
56. *Крупка М.М., Стефанишин Г.С., Стефанишин Т.О.* Ринок цінних паперів Львівської області // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів 2003. – С. 185–193.
57. *Кудрявцева В.Г.* Динаміка глобалізації та її вплив на міграційні процеси в регіоні // Соціально–економічні дослідження в

- перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – Ч. III. – С. 352–360.
58. *Курганська Б.М.* Інноваційний пошук як ефективний механізм забезпечення конкурентоздатності підприємства / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.188–195.
59. *Луцків О. М.* Методологічні аспекти формування і використання виробничого потенціалу регіону. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики (Зб. наук. пр.). Випуск 2 (XL) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відпов. ред. акад. НАН України М.І. Долішній. Ч. 1. – Львів, 2003. – С. 198–203.
60. *Луцків О.М.* Регіональна соціально–економічна політика і ефективність використання виробничого потенціалу регіону. Соціально–економічні дослідження в перехідний період: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Ч.1. – Львів, 2003. – С. 438–446.
61. *Луцків О.М.* Інноваційна діяльність і ефективність використання виробничого потенціалу регіону, // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Зб. наук. пр.). Вип.6 (XLIV). В 4–х ч./ НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України. – Ч.1. – Львів, 2003. – С.254–263.
62. *Люткевич О.М.* Концепція побудови раціональних фінансово–грошових потоків на підприємствах. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.17–28.
63. *Люткевич В.Б.* Роль інфраструктури ринку праці в процесі інтеграції України до СОТ // Соціально–економічні дослідження

- в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації. – Вип. 4 (XLII). – Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2003. – С.276–284.
64. *Максимчук М.В.* Організаційний механізм управління регіональним розвитком в Болгарії // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. –Львів, 2003. – ч.1. – С.92–97.
65. *Матвеев Є.Е.* Європейський досвід інформаційної взаємодії державних служб // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики (Зб. наук. пр.). Вип. 2 (XL). В 2-х частинах / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор М.І. Долішній. – Львів, 2003. – Ч. 1. – С. 242–249.
66. *Матвеев Є.Е.* Інформаційне забезпечення транскордонної ринкової взаємодії // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3-х частинах / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор М.І. Долішній. – Львів, 2003. – Ч. II. – С. 212-218.
67. *Мельник М.І.* Оцінка інвестиційного потенціалу Карпатського регіону. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики (Зб. наук. пр.). Випуск 2 (XL) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М.І. Долішній. Ч. 1. – Львів, 2003.
68. *Мельник М.І.* Методичні підходи до оцінки інвестиційного клімату регіону. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Ч.1. – Львів, 2003.
69. *Мельник М.І.* Характеристика соціально–економічних умов формування інвестиційного клімату регіону // Соціально–

- економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Зб. наук. пр.). Вип.6 (XLIV). В 4-х ч./ НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. акад. НАН України. – Ч.1. – Львів, 2003. – С.343–348.
70. До питання комплексної оцінки соціально–економічного розвитку регіону. //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації. (Зб. наук. пр.) Вип.4 (XLI)/ НАН України. Інститут регіональних досліджень.– Львів, 2003. – С. 298–305.
71. Мікула Н.А. Організаційні та фінансові чинники формування євро регіонів // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – Ч. II. – С. 92–103.
72. Оксанич О.Е., Гризлюк В.Ю. Методологічні аспекти стратегічного планування соціально–економічного розвитку регіону // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. акад. НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – Ч. III. – С. 47–54.
73. Писаренко С.М. Сталий розвиток сільських територій. // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації. Вип. 5 (XXXVI). / Львів, 2002. – С. 48–53.
74. Писаренко С.М. Основні напрямки адаптації регіональної політики України до вимог ЄС // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. (Зб. наук. пр.). Вип. 2 (XL). НАН України. ІРД. – Львів, 2003.
75. Писаренко С.М. Європейський досвід оптимізації регіонального розвитку // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та

- його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). НАН України. ІРД. Ч.2. – Львів, 2003.
76. *Побурко Я.О., Карпов В.І.* Стратегічні засади розвитку регіональної статистики в Україні //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів 2003. – С. 8–22.
77. *Побурко Я.О., Кардаш В.І., Іванець Л.В.* Оцінка інвестиційного потенціалу промислових підприємств України //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів 2003. – С. 167–177.
78. *Побурко Я.О., Руда Н.А., Пушак Я.Я., Андел ІВ., Кардаш В.І.* Методологічний підхід до формування Єдиного каталогу аналітичних показників регіональної статистики //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів 2003. – С. 29–39.
79. *Побурко Я.О., Слободян Л.В., Руда Н.А., Барвінський Б.А.* Про економіко–статистичні “візитівки” регіонів //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів 2003. – С. 40–57.
80. *Побурко Я.О., Карпов В.І., Гладун О.М.* Засади організації статистичного оцінювання соціально–економічної діяльності у єврорегіонах. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.) Вип.5 (XLIII Ч.2 / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 114–121.
81. *Побурко О.Я., Руда Н.А.* Статистична оцінка фінансових ресурсів у Єврорегіоні. Соціально–економічні дослідження в перехідний

- період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.) Вип.5 (XLIII). Ч.2 / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 218–225.
82. *Притула Х.М.* Інноваційна діяльність в Україні: дієвість правового поля та регіональні особливості. / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Щорічн. наук. пр.). Випуск / НАН України, Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003.
83. *Пушак Я.Я.* Інформаційно–аналітичне забезпечення управління розвитком підприємництва у регіоні. //Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізм реалізації регіональної політики. (Зб. наук. пр.) Вип.2 (XL) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 97–102.
84. *Риндзак О.Т.* Стимулювання підприємницької діяльності в Україні // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації. Вип.4 (XXL). НАН України. ІРД НАН України, 2003.
85. *Риндзак О.Т., Ситник В.Ю.* Стратегії та перспективи побудови соціальної держави в контексті європейського вибору України // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). НАН України. ІРД. Ч.3. – Львів, 2003. (0,3 д.а)
86. *Риндзак О.Т., Барсуков А.В.* Адаптація зарубіжного досвіду в системі активізації політики зайнятості // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. –Львів, 2003. – Ч.1. – С.97–104.
87. *Риндзак О.Т.* Інноваційна мотивація як необхідна умова активізації регіональної політики зайнятості // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Зб. наук. пр.). Вип.6 (XLIV). В 4–х ч./ НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. акад. НАН України. – Ч.1. – Львів, 2003. – С.293–300.

88. *Самольотов П.В.* Проблеми розвитку гірських територій Українських Карпат та європейська гірська політика // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. акад. НАН України М.І. Долішній. – ч. III. – Львів, 2003. – С. 108–113.
89. *Самольотов П.В.* Особливості соціально–економічних та екологічних процесів в умовах гірських територій // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації. Випуск 5 (XXXVI). / НАН України Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Львів, 2003. – С. 175–183.
90. *Самольотов П.В., Гулич О.І.* Розвиток рекреаційно–туристичного комплексу як напрямок еколого–орієнтованої структурної перебудови господарства Карпатського регіону // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. (Щорічн. наук. пр.). Випуск 2 (XL) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відпов. ред. акад. НАН України М.І. Долішній. Ч. 2. – Львів, 2003. – С.80–87.
91. *Садова У.Я.* Соціальна матриця в світлі міждисциплінарних підходів до розвитку регіональної економіки // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики (Зб. наук. пр.). Випуск 2(XL)/НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відпов. ред. акад. НАН України М.І.Долішній. Ч. 1. – Львів, 2003. – С.33–40.
92. *Садова У.Я.* Соціальний паспорт території як геоінформаційна й інноваційна складова організації соціального управління в Україні // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Зб. наук. пр.). Вип.6 (XLIV). В 4–х ч./ НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. акад. НАН України. – Ч.1. – Львів, 2003. – С.236–245.

93. Садова У.Я. Попит й пропозиція праці в умовах ринкової конкуренції й регіональна соціальна політика: боротьба та єдність протилежностей // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації (Збірник наук. праць). Вип. 5 (XXXVI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2002. – С. 327–333.
94. Садова У.Я. Проблема економічного часу в регіональній соціальній політиці – зарубіжний і вітчизняний досвід // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). НАН України. ІРД. Ч.3. – Львів, 2003. – С.211–228.
95. Семерак М.Ф., Сушельницький М.Б. Статистичне оцінювання транспортної діяльності українсько–польського прикордоння. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.) Вип.5 (XLIII) Ч.2/ НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 233–240.
96. Семів Л.К. Інноваційна якість людських ресурсів в системі регіональної політики / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики (Зб. наук. пр.) Вип. 2 (XL) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол. відповідальний редактор академік НАН України М.І. Долішній. Частина 1. – Львів, 2003. – С.45–51.
97. Семів Л.К. Розвиток людського капіталу в стратегії європейської перспективи України / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.) Випуск 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол. відповідальний редактор академік НАН України М.І. Долішній. Ч. 3. – Львів, 2003. – С.200–210.
98. Семів Л.К. Формування інноваційної культури в Україні: проблеми, тенденції розвитку // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки

- (Зб. наук. пр.). Вип.6 (XLIV). В 4–х ч./ НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України. – Ч.1. – Львів, 2003. – С.188–200.
99. Семів Л.К. Стратегія розвитку людських ресурсів урбанізованих територій // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації (Збірн. наук. праць). Вип. 5 (XXXVI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2002. – С. 333–342.
100. Сидорченко Т.Ф. Інвестиційно–будівельний комплекс як механізм активізації інвестиційної діяльності в регіоні // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – Ч. I. – С. 357–366.
101. Слободян Л.В. Оцінка рівня інтеграції людей з особливими потребами в суспільстві // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 274–286.
102. Слободян Л.В., Лиса О.І. Особливості статистичного оцінювання соціальної допомоги у Єврорегіоні на прикладі українсько–польського прикордоння. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.) Вип.5 (XLIII) Ч2./ НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 225–233.
103. Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Агломерація економічного потенціалу: поняття та вплив на розміщення продуктивних сил // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації. Випуск 5 (XXXVI). / НАН України Інститут регіональних досліджень.

- Редкол.: відп. ред. акад. НАН України М.І. Долішній. – Львів, 2003. – С. 205–219.
104. *Стадницький Ю.І.* Туризм як можливий спосіб задоволення потреб людини // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики: Зб. наук. праць. – Вип. 2 (XL) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 62–70.
105. *Стадницький Ю.І.* Проблеми фінансування природоохоронної діяльності // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Економічні проблеми ринкової трансформації України: Зб. наук. праць. – Вип.1 (XXXVIX) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – С. 17–23.
109. *Стадницький Ю.І.* Європейський досвід регіональної політики розвитку гірських територій // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – Ч. III. – Львів, 2003. – С. 32–39.
110. *Сторонянська І.* Внутрішні та зовнішні чинники дезінтеграції регіонів України // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. (Зб. наук. пр.). Вип. 2 (XL). НАН України. ІРД. – Львів, 2003.
111. *Сторонянська І.* Методичні аспекти оцінки диференціації економічного розвитку регіонів України // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). НАН України. ІРД. Ч.1.– Львів, 2003.
112. *Сторонянська І.З.* Тенденції розвитку регіонів та процеси регіональної економічної інтеграції: досвід Європейського Союзу // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Зб. наук. пр.). Вип.6 (XLIV). В 4–х ч./ НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України. – Ч.1. – Львів, 2003.
113. *Федорова Г.П.* Особливості управління фінансово–грошовими потоками приватизованих об'єктів в умовах реформування

- економіки. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.48–54.
114. *Фрис. Р.Д.* Організаційні аспекти взаємодії державної і самоврядної систем управління у вирішенні регіональних соціально–економічних проблем економіки // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. –Львів, 2003. – ч.1. – С.193–197.
115. *Фрис. Р.Д., Моторнюк У.І.* Організаційні аспекти та фінансування ефективної інноваційної діяльності в Україні // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації. Вип.4 (XXL). НАН України. ІРД НАН України, 2003. – С.232–237.
116. *Черевко О.В.* Мотиваційні механізми зниження тіньової діяльності у сфері підприємництва комплексу регіону. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації” Вип. 4 (XLII), – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.289–298.
117. *Черевко О.В.* Механізми оцінки та зниження тіньової економічної діяльності в регіонах. / Зб.: Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України. Випуск 5 (XLIII). – Львів: ІРД НАН України, 2003р. – С.318–322.
118. *Цапок С.О.* Сучасна демографічна ситуація в Карпатському регіоні // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. –Львів, 2003. – ч.1. – С.86–97.
119. *Шевченко–Марсель В.І.* Сучасний стан та перспективи розвитку страхового ринку України // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації. (Зб. наук. пр.). Випуск 4 (XLII) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відпов. ред. акад. НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – С. 252-259.

120. *Шевчук Л.Т. , Шевчук І.Б.* Регіональна медико–соціальна статистика: напрямки розвитку // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів (Зб. наук. пр.). Випуск 3 (XLI)/ НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол. Відповід. ред. акад. НАН України М.І.Долішній. – Львів, 2003. – С.357–365.
121. *Шевчук Л.Т.* Модель регіонального аналізу і прогнозу медико–соціальних аспектів використання трудового потенціалу // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. – Львів, 2003. – ч.1. – С.40–45.
122. *Шевчук Л.Т.* Формування регіональної політики в Україні: нові підходи і акценти // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. праць). Вип.5 (XLIII) В 3–х част./ НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: Відп. ред. акад. НАН України М.І.Долішній. – Ч.1.– Львів 2003.– С.222–231.
123. *Шевчук Л.Т.* Соціоекономічний моніторинг як інструмент реалізації стратегії сталого розвитку України. . Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації (Збірник наук. праць). Вип. 5 (XXXVI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2002. – С. 541–548.
124. *Шевчук А.В.* Реалізація політики інформатизації в умовах становлення національної економіки // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. – Львів, 2003. – Ч.1. – С.237–242.
125. *Шевчук О.І.* Удосконалення регіональної системи статистичних показників в житловій сфері в період реформування економіки / / Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально–економічних процесів. Зб. наук. пр.. Випуск 3 (XLI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів 2003. – С. 365–371.

126. *Шевчук Я.В.* Проблеми зайнятості населення Львова в контексті прогнозу соціально–економічного розвитку міста на 2003 рік // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. – Львів, 2003. – ч.2. – С.66–72.
127. *Шевчук Я.В.* Сучасні особливості розробки програм санації депресивних територіальних суспільних систем. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. – ч. III. – Львів, 2003. – С. 139–145.
128. *Шульц С.Л.* Особливості просторово–часової трансформації суспільно–територіальних систем // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Механізми реалізації регіональної політики. ІРД НАНУ. Зб. наук. пр.. Вип. 2/XL. – Львів, 2003. – Ч.1. – С.51–55.
129. *Шульц С.Л.* Просторовий розвиток і планування територій: концептуальні підходи та шляхи вирішення // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (XLIII). В 3–х ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. акад. НАН України М.І. Долішній. – Ч. III. – Львів, 2003. – С.78–84.
130. *Шульц С.Л., Шевчук Л.Т.* Стратегічні пріоритети розвитку Тернопільської області в контексті сталого розвитку. Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації (Збірник наук. праць). Вип. 5 (XXXVI) / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2002. – С. 183–189.
131. *Гнатюк І.Р.* Служби зайнятості як інструмент забезпечення зайнятості населення України // Соціально–економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Зб. наук. пр.). Вип.6 (XLIV). В 4–х ч./ НАН України. Інститут

регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України. – Ч.2. – Львів, 2003.

– матеріали доповідей та тези конференцій

1. *Гречаник Б.В.* Сутнісна характеристика та оцінка динаміки інноваційних процесів в Україні та регіонах в 1990–2001 рр. / Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КН ТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції 15–16 квітня 2003 року “Роль регіонів у забезпеченні розвитку національної економіки України”. – Чернівці: АНТ Лтд., 2003. – Вип. 1.
2. *Данилишин В.І.* Фінансові регулятори безбиткової підприємницької діяльності / Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КН ТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції 15–16 квітня 2003 року “Роль регіонів у забезпеченні розвитку національної економіки України”. – Чернівці: АНТ Лтд., 2003. – С.369–371.
3. *Долішній М.І.* Регіональна політика залучення іноземних інвестицій // Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції, 15–16 квітня 2003 р. – Чернівці: АНТ Лтд, 2003. – Вип. I. – С.217–222.
4. *Долішній М.І., Козоріз М.А.* Механізми використання конкурентних переваг української економіки в інтеграції її в ЄС. // *Przedsiębiorczosc i zarzadzanie.*– Tom IV.– Zeszyt 3: Europa srodkowo–wschodnia w kontekście integracji Europejskiej.– Lodz, 2003.– S. 23–32.
5. *Долішній М.І., Мікула Н.А.* Перспективи розвитку євро–регіональної співпраці в Україні // Проблемы и перспективы сотрудничества между странами Юго–Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества ГУУАМ: Сборник научных трудов / Хозяйственная академия им. Д. Ценова. Донецкий национальный университет.– Донецк–Свиштов–Албена. 2003.– С. 61–65.

6. *Злупко С.М.* Чому українці мають самі себе принижувати? Відповідь професорові І.С. Коропецькому з Філадельфії (США) Національна ідея: українська перспектива. Наукова конференція 14–15 лютого, 2003. – С. 33–38.
7. *Луцків О.М.* Інноваційний розвиток виробничого потенціалу регіону. Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції, 15–16 квітня 2003 р. – Чернівці: АНТ Лтд., 2003. – Вип. I. – С. 274–278.
8. *Люткевич О.М., Люткевич В.Б.* Стратегічні напрямки розвитку інфраструктури ринку праці Карпатського регіону // Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції, 15–16 квітня 2003 року. – Чернівці: АНТ Лтд., 2003. – Вип. I. – С. 179–181.
9. *Максимчук М.В., Пушак Я.Я.* Проблеми статистичного забезпечення функціонування міждержавних регіональних утворень // Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукр. наук.–практ. конференції (15–16 квітня 2003 року, Чернівці). Вип. I. Економічні науки. – Чернівці: АНТ Лтд., 2003. – С. 76–80.
10. *Мельник М.* Напрямки переходу регіонів України на інноваційну модель розвитку // Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції, 15–16 квітня 2003 року. – Чернівці: АНТ Лтд., 2003. – Вип. I. – С. 230–235.
11. *Писаренко С.М.* Фінансове забезпечення інноваційного розвитку в країнах з перехідною економікою // Розвиток науково–технологічних парків та інноваційних структур інших типів: український і світовий досвід. – Львів, 2003. – С. 44–49.
12. *Писаренко С.М.* Украинско–польское экономическое сотрудничество // New arrangement of socio–economic links in Central and Eastern Europe. – Preszow, 2003.
13. *Писаренко С.М.* Polityka regionalna Ukrainy w kontekście integracji z Unią Europejską // Polska i Ukraina w drodze do Unii Europejskiej.

- Gospodarka Rynek Konsument. – Instytut Runek Wewnetrznego i Konsumpeji. – Warszawa, 2003. – P. 13–25.
14. *Пушак Я.Я.* Про регіональні особливості інформаційно–аналітичне забезпечення управління розвитком підприємництва. // Матеріали міжнародної науково–практичної конференції. Львів, 24–25 жовтня 2003 року. Львівський національний університет ім. І. Франка, – С. 198–202.
  15. *Садова У.Я.* Державна і церковна соціальна політика в Україні / / Історія релігій в Україні. Праці XIII–ї міжнародної наукової конференції. Книга II. – Львів: „Логос”. – 2003. – С.203–210.
  16. *Садова У.Я.* Соціальна доктрина церкви і регіональні особливості її реалізації в Україні // Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції, 15–16 квітня 2003 р. – Чернівці: АНТ Лтд, 2003. – Вип. I. – С.116–121.
  17. *Семів Л.* Інноваційний потенціал регіонального ринку праці у контексті європейської інтеграції / Europa srodkowo–wschodnia w kontekście integracji europejskiej. – Spoleczna Wyzsza Szkola Przedsiębiorczosci Zarzadzania w Lodzi, 2003. – Tom IV. Zeszyt 3.– P. 63–69.
  18. *Стадницький Ю.І., Франів І.А.* Роль процедури дисконтування при оцінці економічних збитків від антропогенного забруднення довкілля / Екологічний менеджмент у загальній системі управління: Тези 3–ої Всеукраїнської наукової конференції. – Суми: Вид–во СумДУ, 2003. – С. 7–9.
  19. *Стадницький Ю.І., Товкан О.Е.* Розміщення підприємства як сфера державного регулювання / Теоретичні та прикладні питання економіки: Зб. наук. праць. – Вип. 2. Київ: Київський національний університет ім. Т. Шевченка, 2003. – С. 201–206.
  20. *Стадницький Ю.І., Кривуцький В.В.* Проблеми державного регулювання діяльності суб’єктів природних монополій в Україні / Соціально–економічна ефективність державного управління: теорія, методологія та практика: Матеріали щорічної науково–практичної конференції. – Львів: ЛРІДУ УАДУ, 2003. – Ч. 1. – С. 300–303.

21. *Стадницький Ю.І., Кривуцький В.В., Саган Т.Л.* Амортизаційна політика держави щодо природних монополістів: вплив на розвиток малого бізнесу / Науковий вісник Буковинського державного фінансово–економічного інституту: Зб. наук. праць. Вип. 4: Економічні науки. – Чернівці, 2003. – С. 264–265.
22. *Сторонянська І.* Теоретико–методологічні аспекти між-регіональної інтеграції // Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукр. наук.–практ. конференції (15–16 квітня 2003 року, Чернівці). Вип. I. Економічні науки. – Чернівці: АНТ Лтд., 2003. – С.18–22.
23. *Фрис Р.Д.* Сучасні особливості і напрями діяльності органів місцевого самоврядування в Україні // Громадянське суспільство і політика органів місцевого самоврядування (проблеми теорії і практики): Матеріали науково–практичної українсько–польської конференції (Львів, 4–5 березня 2002 р.). – Львів: Добродійний громадський фонд ім. Князя Осмомисла–Наукове товариство ім. Шевченка, 2003. – С.72–78.
24. *Шевчук Л.Т.* Вимоги населення до робочих місць як фактор формування та використання трудового потенціалу регіону. Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції, 15–16 квітня 2003 р. – Чернівці: АНТ Лтд, 2003. – Вип. I. – С.150–154.
25. *Шевчук Л.Т.* Роль курсу “Географія людської діяльності” // Модернізація і реформування середньої, вищої післядипломної географічної та картографічної освіти в країнах СНД: досвід, проблеми, перспективи. Матеріали XII міжнародного науково–методичного семінару. Харків, 8–12 вересня 2003 року. — Вінниця: Антекс У–ЛТД, 2003. – С.184–186.
26. *Шевчук Л.Т.* Прикладні аспекти використання теоретичних знань соціальної географії // Сучасні проблеми і тенденції розвитку географічної науки: Матеріали міжнародної конференції до 120–річчя географії у Львівському університеті (24–26 вересня 2003 р.). – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – С.75–80.

27. *Шевчук Л.Т.* Підходи до визначення перспектив розвитку великого міста (на матеріалах великого міста) // Город, регион, государство: проблемы распределения полномочий: Материалы III международной научно–практической конференции, г.Донецк, 24–26 апреля 2003 г./НАН Украины. Институт экономико–правовых исследований. – Донецк: ООО «Юго–Восток, Лтд», 2003. – С.199–205.
28. *Шевчук Л.Т.* Регіональна політика України у XXI столітті: концептуальні підходи, віртуальний зріз та очікувані реалії // Громадянське суспільство і політика органів місцевого самоврядування (проблеми теорії і практики): Матеріали науково–практичної українсько–польської конференції (Львів, 4–5 березня 2002 р.). – Львів: Добродійний громадський фонд ім. Князя Осмомисла–Наукове товариство ім. Шевченка, 2003. – С.110–117.
29. *Шевчук Л.Т.* Актуальність викладання соціальної географії у загальноосвітніх школах та середньоосвітніх навчальних закладах нового типу //Актуальні проблеми розвитку економіко–географічної науки та освіти в Україні: Збірник тез доповідей. – К:НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2003. – С.142–150.
30. *Шульц С.Л.* Просторове планування в системі стратегічних орієнтирів реформування системи управління господарською діяльністю // Науковий вісник Чернівецького торговельно–економічного інституту КНТЕУ: Матеріали Всеукраїнської науково–прак–тичної конференції, 15–16 квітня 2003 р. – Чернівці: АНТ Лтд, 2003. – Вип. I. –С.130–134.

в інших виданнях:

31. *Білик М.С., Бойчук Р.М.* Порівняльний аналіз інвестиційної привабливості промислових підприємств з використанням методів сучасного факторного аналізу // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. Вісник НУ “Львівська політехніка”.– Львів, 2002.– № 466.– С. 239–249.

32. *Бондарчук–Грита Г.В.* Вплив системи економічних інтересів на діяльність підприємств // Молодь і ринок. Щоквартальний науково–педагогічний та економічний журнал. – Дрогобич, 2003. – №1. – С. 66–69.
33. *Бондарчук–Грита Г.В.* Маркетинг та організація використання виробничих ресурсів / Проблеми раціонального використання соціально–економічного та природно–ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. Серія “Підприємництво, інновації та маркетинг.” Випуск VIII. № 2 : Зб. наук. пр.– Луцьк: Надстир’я, 2002.– С. 126–132.
34. *Важинський Ф.А., Молнар О .С., Гуменюк Ю.П.* Сутність і класифікація інновацій / Вісник Львівської комерційної академії. – Серія економічна. Випуск 13. – Львів: ЛКА, 2003. – С. 152–155.
35. *Вовканич С.Й.* Соціогуманістична компонента стратегії поступу України // Універсум. – 2003. – №3–4. – С.16–18.
36. *Вовканич С.Й.* Лінгвістична асиміляційна політика: глобальна спорідненість і регіональні відмінності інгібування мов. Вісн. Львівського університету. Серія “Журналістика”. Вип. 29. – Львів, 2003.
37. *Гречаник Б.В.* До питань державної інвестиційної політики в Україні // Наукові вісті. Інститут менеджменту та економіки. – Івано–Франківськ, 2002.
38. *Грита Я.В.* Організація управління оновленням виробничого апарату підприємства / Проблеми раціонального використання соціально–економічного та природно–ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. Серія “Підприємництво, інновації та маркетинг.” Випуск VIII. № 2: Зб. наук. пр.. – Луцьк: Надстир’я, 2002. – С. 93–99.
39. *Грита Я.В., Горин М.П.* Сучасні проблеми інноваційного розвитку підприємств // Молодь і ринок. Щоквартальний науково–педагогічний та економічний журнал. – Дрогобич, 2003. – №1. – С. 46–51.
40. *Данилишин В.І.* Організаційно–економічні передумови забезпечення беззбиткової діяльності підприємств // Проблеми раціонального використання соціально–економічного та

- природно–ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. Серія “Підприємництво, інновації та маркетинг.” Випуск VIII. № 2: Зб. наук. пр. – Луцьк: Надстир’я, 2002. – С. 35–42.
41. *Долішній М.І.* Регіональна політика інвестиційно–інноваційного розвитку // Зовнішньоекономічний кур’єр. – 2003. – №1–2. – С.16–19.
42. *Долішній М.І.* Виступ Голови Західного наукового центру НАН України і МОН України акад. НАН України Долішнього М.І. на зустрічі Прем’єр–Міністра Януковича В.Ф. з провідними науковцями Львівщини // Бюлетень Західного наукового центру. 2003 / НАН України. Міністерство освіти і науки України. Західний науковий центр. – Львів: Ліга–Прес, 2003.– С.5–9. 0,4 д.а.
43. *Долішній М., Семів Л.* Трансформація системи освіти України в контексті європейського вибору // Вісник Тернопільської академії народного господарства. Випуск №5–1 2003 рік. – Тернопіль “Економічна думка”, 2003. – С.138–144.
44. *Іщук С.О.* Проблеми визначення ефективності виробничого потенціалу промислових підприємств // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія “Економіка”. – Вип. 11. – Ужгород: Ліра, 2002. –С.68–71.
45. *Іщук С.О.* Системні характеристики виробничого потенціалу / Вісник Львівської комерційної академії.– Серія економічна. Випуск 13. – Львів: ЛКА, 2003. – С. 281–287.
46. *Кравців В.С., Білик Р.Р.* Освоєння рекреаційного потенціалу як фактор забезпечення сталого розвитку Карпатського регіону // Науковий вісник Чернівецького університету. Зб. наук. праць. Вип. 162. Економіка. – Чернівці: Рута, 2002. – С. 33–36.
47. *Козоріз М.А.* Стратегія регіонального розвитку // Урядовий кур’єр. – 2003. – № 24. – С.5.
48. *Луцків О.М.* Використання виробничого потенціалу в умовах конкурентного середовища. Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв’язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект. Зб. наук. пр.. Донецьк: ДонНУ, 2003. – С. 315–317.

49. *Люткевич В.Б.* Вихідні теоретичні положення розвитку інфраструктури ринку праці в умовах глобалізації та регіоналізації (тези конференції) // Соціально–економічні аспекти промислової політики: теоретичні аспекти регіонального розвитку та моделі інноваційного розвитку територій / Сучасні проблеми соціально–економічного розвитку регіонів України: Зб. наук. пр. / НАН України. Ін–т економіки пром–сті; Редкол.: Амоша О.І. (відп. ред.) та ін. – Донецьк, 2002. – Т.1. – С.238–242.
50. *Люткевич О.М., Люткевич В.Б.* Маркетингові основи розвитку інфраструктури ринку праці України // Україна: аспекти праці.– 2003. – №1. – С.3–10.
51. *Матвеев Є.Е.* Роль та завдання інформаційного забезпечення транскордонного співробітництва // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект: Сборник научных трудов. – Донецк: ДонНУ, 2003. – С. 622-624.
52. *Мікула Н.А.* Основні методичні підходи до оцінки діяльності євро регіонів // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект: Сборник научных трудов. – Донецк: ДонНУ, 2003. – С. 584–588.
53. *Oksanycz A.* Dynamyczne aspekty oceny innowacyjnej atrakcyjności regionu z uwzględnieniem elastyczności procesów innowacyjnych // Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania. – Kielce, 2003.
54. *Полюга В.О.* Інвестиції як фактор розвитку рекреаційно–туристичного господарства регіону / Формування ринкової економіки в Україні: Зб. Наук. праць. – Вип. 11. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – С. 587–592.
55. *Писаренко С. М.* Україна в європейських інтеграційних процесах. // Вісник технологічного університету Поділля. Ч.2. Економічні науки. Хмельницький, 2003. – С. 27–30.
56. *Притула М., Притула Х.* Математична модель для прогнозу розвитку економіки регіону // Комп'ютерна інженерія та інформаційні технології. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”.– №481. – Львів: Видавництво

- Національного університету “Львівська політехніка”. – 2003. – С. 36–41.
57. *Садова У.Я.* Регіональні ринки праці в умовах маркетингово–логістичних концепцій управління // Логістика – Львів: В–во „ДУ Львівська політехніка”. 2003.
58. *Семів Л.К.* Потенціал регіону для протидії негативним наслідкам глобалізації у сфері ринку освіти // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія “Економіка”. Вип.11. – С.109–111.
59. *Стадницький Ю.І., Данилович Т.Б.* Розміщення виробництва // Енциклопедія економічна / Під редакцією С.В. Мочерного: В 3–х томах. – К.: Академія, 2002. – Т. 3. – С. 298–299.
60. *Стадницький Ю.І.* Управління оздоровленням довкілля // Енциклопедія економічна / Під редакцією С.В. Мочерного: В 3–х томах. – К.: Академія, 2002. – Т. 3. – С. 754–756.
61. *Стадницький Ю.І., Ріжко Л.І.* Фактор часу в економіці // Енциклопедія економічна / Під редакцією С.В. Мочерного: В 3–х томах. – К.: Академія, 2002. – Т. 3. – С. 781.
62. *Стадницький Ю.І.* Шкода економічна від антропогенного забруднення довкілля / Енциклопедія економічна // Під редакцією С.В. Мочерного: В 3–х томах. – К.: Академія, 2002. – Т. 3. – С. 913–914.
63. *Стадницький Ю.І., Товкан О.Е.* Інфраструктура в державному стимулюванні розвитку депресивних територій // Логістика: Вісник НУ “ЛП”. – № 469. – Львів, 2003. – С. 503–506.
64. *Стадницький Ю.І.* Транспортна складова логістики продукції // Логістика: Вісник НУ “ЛП”. – № 472. – Львів, 2003. – С. 384–389.
65. *Сторонянська І.* Шляхи вдосконалення механізму регулювання міжнародного міжрегіонального співробітництва прикордонних регіонів України // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія “Економічна”. Вип.12. – Ужгород, 2003. – С.130–132.
66. *Цапок С.О., Загорський В., Ноджак Л.* Соціально–демографічні чинники формування інтелектуального потенціалу за умов ринкових перетворень // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2003. – С.30–36.

67. *Шевченко–Марсель В.І., Гомольська Н.І.* Регіональні особливості інфраструктури фінансового ринку Карпатського регіону // Проблеми раціонального використання соціально–економічного та природно–ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції: Зб. наук. праць: Вип. VIII. – Луцьк: Настир'я, 2002. – № 1.– С. 118-126.
68. *Шевчук Л.Т.* Виникнення соціальної географії як самостійної галузі знань // Історія української географії. Всеукраїнський науково–теоретичний часопис. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. – Вип. 1 (7). – С.6–11.
69. *Шевчук Л.Т.* Розвиток теоретичних основ соціальної географії: уточнення об'єкту дослідження // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету Серія: Географія. № 2. – 2003. – С.52–56.

Загальний обсяг опублікованої наукової продукції Інституту за рік становить 860,61 обл.–вид.арк., з них співробітникам Інституту належить 340 д.а.